

2009 kovo 30

ISSN 1392-6098

Nr. 6 / 318

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

Bažnyčios žinios

Popiežius

Benediktas XVI	
LAIŠKAS PASAULINĖS BAŽNYČIOS VYSKUPAMS	2
KAS YRA LAISVĖ?	4
ŽMOGUS YRA DAUG DAUGIAU NEGU GENETINĖS INFORMACIJOS KOMBINACIJA	6

Popiežiaus katechezės

KATECHEZĖ APIE BONIFACĄ	7
-------------------------	---

Lietuvos Vyskupų Konferencija

LIETUVOS VYSKUPŲ KONFERENCIJOS KREIPIMASIS DĖL „GENDER LOOPS“ PROJEKTO	9
SVEIKINIMAS ŠVENTAJAM TĖVUI	10

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	11
Lietuvos šeimos centrų konferencija	12
Atsinaujinimo Šventojoje Dvasioje konferencija	13
Evangelizacinė šventė	14
Renginiai Kaišiadoryse	16

Homilijos

TUŠČIAS KAPAS Velykos	19
ABEJONĖ IR GAILESTINGUMAS II Velykų sekmadienis (B)	20

Bažnyčia pasaulyje

Benediktas XVI Afrikoje	21
Pristatytas Benedikto XVI laiškas vyskupams	24

Laiškas pasaulinės Bažnyčios vyskupams

Brangūs broliai Vyskupai!

Ekskomunikos panaikinimas keturiems arkivyskupo Lefebvre'o 1988 m. be Šventojo Sosto įgaliojimo išventintiems vyskupams dėl daugelio priežasčių nulėmė Katalikų Bažnyčioje ir už jos ribų tokią karštą diskusiją, kokios jau seniai nebuvo turėję. Daugelis vyskupų pasijuto sutrikę susidūrę su netikėtu įvykiu, sunkiai įrikiuojamu tarp šiandienės Bažnyčios klausimų bei užduočių. Net jei daugelis ganytojų bei tikinčiųjų buvo pasirengę iš esmės teigiamai įvertinti popiežiaus troškimą susitaikyti, vis dėlto išliko klausimas, ar toks mostas buvo tinkamas mūsų laikų religinio gyvenimo tikrai neatidėliotinių reikalų akivaizdoje. Įvairios grupuotės visiškai atvirai kaltino popiežių norėjus atsitraukti nuo Susirinkimo: prasidėjo lavina protestų, kurių kartėlis atskleidė šį akimirksnį pranokstančias žaizdas. Todėl pajutau poreikį kreiptis į Jus, brangūs Broliai, paaiškinamuoju žodžiu, padėsančiu suprasti ketinimus, paakinius mane bei kompetentingas Šventojo Sosto institucijas žengti tokį žingsnį.

Nenumačiau, kad ekskomunikos panaikinimą nustelbs Williamsono atvejis. Tylus gailėstingumo gestas keturių galiojamai, bet neteisėtai išventintų vyskupų atžvilgiu pasirodė kaip kažkas visiškai kita – kaip krikščionių ir žydų susitaikymo atsakymas, atšaukimas to, ką Susirinkimas šiuo klausimu yra paskelbęs esant Bažnyčios keliu. Kvietimas susitaikinti su atskilusia bažnytine grupe šitaip virto priešingybe – tariamu atsitraukimu nuo visa, kas krikščionių ir žydų susitaikymo srityje buvo pasiekta nuo Susirinkimo ir ką puoselėti bei tęsti nuo pradžių siekiau savo teologiniu darbu. Kad taip sutapo šiedu priešingi procesai ir dėl to akimirkai buvo sutrikdyta taika tarp krikščionių ir žydų bei ramybė Bažnyčioje, giliai apgailėstauju. Girdžiu teigiant, jog idėmus internete prieinamų naujienų sekimas būtų leidęs laiku suvokti problemą. Supratau, jog mes Šventajame Soste ateityje turėsime daugiau dėmesio skirti šiam naujienų šaltiniui. Mane nuliūdino, jog ir supratingesni katalikai manėsi turį nedelsiant smogti man priešišku. Juo labiau dėkoju bičiuliams žydams, padėjusiems greitai pašalinti nesusipratimą ir atkurti draugystės bei pasitikėjimo aplinką, kuri popiežiaus Jono Pauliaus II laikotarpiu visą laiką egzistavo ir, ačiū Dievui, tebeegzistuoja mano pontifikato metu.

Kitas nesusipratimas, dėl kurio nuoširdžiai apgailėstauju, yra tai, jog skelbiant apie šį įvykį nepakankamai buvo atskleistos 2009 m. sausio 21 d. žingsnio ribos ir

reikšmė. Ekskomunika taikoma asmenims, ne institucijoms. Vyskupo šventimai be popiežiaus įgaliojimo kelia schizmos pavojų, nes verčia suabejoti vyskupų kolegijos vienybe su popiežiumi. Todėl Bažnyčia priversta reaguoti skirdama griežčiausią bausmę – ekskomuniką, kad per tai paakintų nubaustuosius atgailauti bei grįžti į vienybę. Nuo šventimų prabėgus dvidešimčiai metų, šis tikslas, deja, vis dar nėra pasiektas. Ekskomunikos atšaukimu siekiama to paties tikslo kaip ir bausme – dar kartą pakviesti keturis vyskopus sugrįžti. Toks gestas tapo galimas suinteresuotiesiems akivaizdžiai iš esmės pripažinus popiežių bei jo pastoracinę valdžią, nors ir su išlygomis, susijusiomis su klusnumu jo bei Susirinkimo galiai mokyti. Šitaip grįžtu prie asmens ir institucijos perskyros. Ekskomunikos panaikinimas buvo bažnytinės drausmės priemonė: asmenys buvo išvaduoti nuo sąžinę slėgusios sunkiausios bažnytinės bausmės. Nuo šio drausmės lygmens skirtina mokymo sritis. Tai, kad Pijaus X brolija Bažnyčioje neturi jokios kanoninės pozicijos, lemia ne drausmės, bet mokymo priešastys. Kol brolija Bažnyčioje neturi jokios kanoninės pozicijos, tol jos tarnautojai negali eiti Bažnyčioje jokių teisėtų pareigų. Tad skirtina su asmenimis kaip tokiais susijusi drausmės plotmė ir su tarnyba bei institucija susijusi mokymo plotmė. Dar kartą: kol mokymo klausimai neišspręsti, tol brolija neturi Bažnyčioje jokio kanoninio statuso ir jos tarnautojai, net ir išvaduoti nuo bažnytinės bausmės, negali teisėtai eiti Bažnyčioje jokių pareigų.

Turėdamas prieš akis šią situaciją, Popiežiškąją komisiją *Ecclesia Dei*, nuo 1988 m. atsakingą už bendruomenes ir asmenis, kurie priklausydami Pijaus X brolijai ar panašioms grupuotėms, trokšta sugrįžti į visišką bendrystę su popiežiumi, ateityje ketinu sujungti su Tikėjimo mokymo kongregacija. Tai turėtų išryškinti, jog dabar aptartinos problemos yra iš pagrindų mokymo pobūdžio, pirmiausia tos, kurios susijusios su Vatikano II Susirinkimo ir posusirinkiminio popiežių magisteriumo pripažinimu. Kolegialūs organai, su kuriais kartu Kongregacija gvildena jai tenkančius klausimus (pirmiausia minėtini reguliarūs kardinolų susirinkimai trečiadieniais bei visuotiniai susirinkimai kasmet ar kas dvejus metus), garantuoja, jog priimant sprendimus bus įtraukti įvairių Romos kongregacijų prefektai ir pasaulio vyskupai. Bažnyčios galios mokyti nevalia išaldyti 1962 m. – brolijai tai turėtų būti visiškai aišku. Tačiau ir didiesiems Susirinkimo gerbėjams primintina, jog Vatikano II Susirinkime glūdi visa mokymo istorija. Kas nori būti klusnus, tas turi pripažinti šimtmečių tikėjimą ir nekirsti medį maitinančių šaknų.

Tikiuosi, brangūs Broliai, jog paaiškinau 2009 m. sausio 21 d. žingsnio teigiamą reikšmę ir ribas. Bet dar lieka

klausimas: ar tai buvo būtina? Ar tai tikrai prioritetas dalykas? Ar nėra daug svarbesnių reikalų? Žinoma, yra svarbesnių ir labiau neatidėliotinų klausimų. Manau, jog pontifikato prioritetus aiškiai išdėščiau savo kalbose jo pradžioje. Tai, kas tuomet buvo pasakyta, ir toliau lieka man nepajudinamas atspirties taškas. Pirmutinį Petro įpėdinio prioritetą Viešpats nedviprasmiškai nustatė Paskutinės vakarienos kambaryje: „O tu sugrįžęs stiprink brolius!“ (*Lk 22, 32*). Savo pirmajame laiške pats Petras suformulavo šį prioritetą iš naujo: būkite „visuomet pasirengę įtikinamai atsakyti kiekvienam klausiančiajam apie jumyse gyvenančią viltį“ (*1 Pt 3, 15*). Mūsų laikais, kai tikėjimui daugelyje pasaulio dalių gresia užgesti kaip liepsnai, kurios niekas nebekursto, pirmenybė yra padaryti Dievą šiame pasaulyje esamą ir atverti žmonėms kelią link jo – ne link kokio nors, bet ant Sinajaus kalno kalbėjusio Dievo, Dievo, kurio veidą įžiūrime meilėje ligi galo (plg. *Jn 13, 1*) – nukryžiuotame ir prisikėlusiam Jėzuje Kristuje. Tikroji mūsų istorinės valandos problema ta, kad Dievas nyksta iš žmogaus horizonto, kad, užgesus iš Dievo sklindančiai šviesai, žmonija praranda orientaciją, ir tokios padėties griaujamųjų padarinių matyti vis daugiau.

Vesti žmones pas Dievą, pas Biblijoje kalbantį Dievą yra aukščiausias ir pagrindinis Bažnyčios ir Petro įpėdinio prioritetas šiais laikais. Iš jo savaime išplaukia, kad mums turi rūpėti tikinčiųjų vienybė. Juk jų tarpusavio ginčai, vidiniai nesutarimai verčia abejoti kalbėjimu apie Dievą. Todėl aukščiausias prioritetas apima pastangas dėl krikščionių bendro liudijimo tikėjimu – dėl ekumenizmo. Iš čia kyla taip pat būtinybė visiems tikintiesiems į Dievą ieškoti tarpusavio taikos, stengtis vienam prie kito priartėti ir taip, nepaisant skirtingų Dievo įsivaizdavimų, bendrai artintis prie šviesos šaltinio – tai dialogas tarp religijų. Kas skelbia Dievą kaip meilę ligi galo, turi liudyti meilę: mylėti kenčiančiuosius, atmesti neapykantą ir priešišumą – tai socialinis krikščioniškojo tikėjimo matmuo, apie tai kalbėjau enciklikoje *Deus caritas est*.

Grumtynės dėl tikėjimo, vilties ir meilės pasaulyje yra šią valandą (ir skirtingomis formomis visada) tikrasis Bažnyčios prioritetas, o nuo jo neatsiejami ir nedideli bei vidutiniai susitaikinimai. Į tai, kad tyliai ištiesta ranka sukėlė tiek triukšmo ir būtent per tai virto susitaikymo priešybe, turime atkreipti dėmesį. Tačiau dabar vis dėlto klausiu: ar iš tiesų buvo ir yra neteisinga ir šiuo atveju artintis prie brolio, turinčio „šį tą prieš tave“ (plg. *Mt 5, 23* ir t.), ir mėginti susitaikyti? Ar neturėtų ir pilietinė visuomenė mėginti užbėgti už akių radikalizacijai, stengdamasi jos galimus kurstytojus, kiek įmanoma, vėl įtraukti į didžiąsias kuriamąsias visuomenės gyvenimo

pajėgas, idant būtų išvengta atskirties bei visų jos padarinių? Argi klaidinga stengtis išlaisvinti iš sąstingio bei susiaurėjimo atveriant erdvę tam, kas teigiama ir ką galima įtraukti į visumą? Pats po 1988 m. patyriau, kaip sugrįžusių anksčiau nuo Romos atsiskyrusių bendruomenių pakito vidinė aplinka, kaip grįžimas į didelę, plačią ir bendrą Bažnyčią leido įveikti vienpusybes ir išsilaisvinti iš sąstingio, virstant pozityvia jėga visumos naudai. Ar galime būti abejingi bendruomenei, turinčiai 491 kunigą, 215 seminaristų, 6 kunigų seminarijas, 88 mokyklas, 2 universitetinius institutus, 117 brolių ir 164 seseris? Ar tikrai turime ramiai leisti jiems dreifuoti tolyn nuo Bažnyčios? Galvoje turiu, pavyzdžiui, 491 kunigą. Jų susipynusių motyvų pažinti negalime. Tačiau manau, jog jie nebūtų apsisprendę tapti kunigais, jei greta to, kas klaidinga ar liguista, nebūtų buvę meilės Kristui ir troškimo skelbti jį ir kartu su juo gyvąjį Dievą. Ar tikrai reikia juos kaip radikalios marginalinės grupės atstovus išbraukti iš savųjų susitaikinimo ir vienybės paieškų? Kas tada nutiktų?

Žinoma, nuo seno ir vėl šia proga iš šios bendruomenės atstovų būta daug disonansų – pasipūtimo ir visai žinystės, įsikibimo į vienpusybes ir t. t. Tačiau tiesos dėlei turiu pridurti, kad sulaukiau ir nemažai jaudinančių dėkingumo liudijimų, leidusių pajusti širdies atvirumą. Bet ar didžioji Bažnyčia neturi būti ir didžiadvasiška, žinodama, kokia ji kantri, žinodama jai duotą pažadą? Ar kaip geri auklėtojai neturėtume sugebėti negirdėti to, kas negera, bet ramiai siekti išvesti iš siaurumo? Ir argi neturime pripažinti, kad disonansų būta ir bažnytiniuose sluoksniuose? Kartais susidaro įspūdis, jog visuomenei reikia bent vienos grupės, kurios atžvilgiu ji galėtų būti nepakanti, ant kurios būtų galima išlieti neapykantą, o kas prie jos išdrįstų prisiliesti – šiuo atveju popiežius, – tas taip pat prarastų teisę į pakantą ir be baimės bei varžymosi galėtų būti užtvindytas neapykantas.

Brangūs broliai, atsitiktinai sutapo, kad tuo pačiu metu, kai atėjo mintis parašyti šį laišką, Romos kunigų seminarijoje turėjau aiškinti ir komentuoti *Gal 5, 13–15*. Buvau nustebintas, kaip tiesiai ten kalbama apie šį momentą: „Tiktai dėl šios laisvės nepataikaukite kūnui, bet stenkitės vieni kitiems su meile tarnauti. Juk visas įsakymas telpa viename sakinyje: *Mylėk savo artimą kaip save patį*. Bet jeigu jūs vienas kitą kremtate ir edate, žiūrėkite, kad nebūtumėte vienas kito praryti!“ Visada buvau linkęs laikyti šiuos žodžius vienu iš retorinių perdėjimų, kartais pasitaikančių šventojo Pauliaus laiškuose. Tam tikru atžvilgiu taip ir yra. Tačiau, deja, ir šiandienėje Bažnyčioje yra „krimtino ir edimo“, kuriais reiškiasi netinkamai suprantama laisvė. Argi stebėtina, kad ir mes nesame geresni už

galatus? Kad ir mums gresia mažų mažiausiai tokios pačios pagundos? Kad vis iš naujo turime mokytis deramai naudotis laisve? Ir kad vėl iš naujo turime mokytis aukščiausio prioriteto – meilės? Tačiau, kai apie tai turėjau kalbėti kunigų seminarijoje, Romoje buvo švenčiama *Madonna della Fiducia*, Pasitikėjimo Dievo Motinos, šventė. Marija iš tiesų moko pasitikėjimo. Ji veda mus pas savo Sūnų, kuriuo visi galime pasitikėti. Jis rodys mums kelią – ir audringais laikais. Tad baigdamas nuoširdžiai norėčiau padėkoti daugybei vyskupų, iš kurių tomis dienomis susilaukiau jaudinančių pasitikėjimo ir meilės ženklų, bet pirmiausia – maldos. Taip pat dėkoju visiems tikintiesiems, paliudijusiems neišjudinamą ištikimybę man kaip šventojo Petro įpėdiniui. Viešpats mus visus tesaugo ir teveda taikos keliu. Toks troškimas spontaniškai kyla iš mano širdies kaip tik dabar, prasidėjus gavėniai, liturginiam metui, ypač skatinančiam viduje apsivalyti ir mus visus kviečiančiam su nauja viltimi žvelgti į spindintį tikslą – Velykų šventę.

Teikdamas ypatingą apaštališkąjį palaiminimą

Jūsų Viešpatyje

Benedictus PP XVI

Vatikanas, 2009 m. kovo 10 d.

Benediktas XVI

Kas yra laisvė?

Kreipimasis į Romos kunigų seminarijos bendruomenę

2009 m. vasario 20 d.

Gerbiamas Kardinole, mieli bičiuliai!

Visada labai džiaugiuosi galėdamas apsilankyti savo kunigų seminarijoje, pamatyti savo vyskupijos būsimus kunigus, pabūti su jumis per Pasitikėjimo Dievo Motinos šventę. Ženkime priekin kartu su ja, kuri mums padeda ir mus lydi, išties teikia tikrumo, jog esame remiami dieviškosios malonės!

Dabar pažiūrėkime, ką mums šv. Paulius sako šiuo tekstu: „Esate pašaukti laisvei!“ Laisvė visais laikais buvo didžioji žmonijos svajonė – nuo pat pradžių, bet ypač modernybės epochoje. Žinome, jog Liuteris, įkvėptas šio Laiško galatams teksto, padarė išvadą, kad vienuo-

liškoji regula, hierarchija, Magisteriumas yra vergovės jungas, iš kurio reikia išsilaisvinti. Vėlesnis Apšvietos metas buvo tiesiog persunktas laisvės troškimo ir manėsi ją galiausiai pasiekęs. Bet ir marksizmas pristatė save kaip kelią į laisvę.

Šiandien klausiamo: kas yra laisvė? Kaip galime būti laisvi? Suprasti sudėtingą laisvės tikrovę mums padeda šv. Paulius, jos sampratą pateikdamas pamatinių antropologinių bei teologinių išvalgų kontekste. Jis sako: „Tik-tai dėl šios laisvės nepataikaukite kūnui, bet stenkitės vieni kitiems su meile tarnauti.“ Rektorius jau minėjo, kad „kūnas“ nėra tiesiog fizinis kūnas, veikiau „kūnas“ šv. Pauliaus vartosenoje reiškia „aš“ suabsoliutinimą, to „aš“, kuris nori būti viskuo ir viską pasiimti sau. Nuo nieko nepriklausomas absoliutusias „aš“ galiausiai atrodo tikrai turįs laisvę. Esu laisvas, kai nuo nieko nepriklausau, kai galiu daryti visa, ko išgeidžiu. Būtent toks „aš“ suabsoliutinimas ir yra „kūnas“. Taigi tai yra žmogaus nužeminimas, o ne laisvės įgijimas; libertinizmas yra ne laisvė, bet, priešingai, laisvės žlugimas.

Paulius taip pat pateikia drąsų paradoksą: „Tarnaukite (gr. *douleuete*) vieni kitiems su meile.“ Tai reiškia, jog laisvė paradoksaliu būdu įgyvendinama tarnaujant, tampame laisvi, kai tarnaujame vieni kitiems. Taip Paulius visą laisvės problemą perkelia į tiesos apie žmogų kontekstą. Jei apsiribojama kūnu, taip iškeliant save iki dievybės rango, tai šitai veda prie melo. Juk iš tikrųjų žmogus nėra absoliutas, tarsi „aš“ galėtų nuo visa izoliuotis ir elgtis tik pagal savo norus. Tai prieštarauja būties tiesai. Tiesa yra ta, kad mes pirmiausia esame Dievo kūriniai ir gyvename santykiu su Kūrėju. Esame į santykį orientuotos esybės. Ir tik pripažindami savo santykiškumą, įžengiame į tiesą, priešingu atveju įpuolame į melą ir jame save galiausiai sugriauname.

Esame kūriniai, vadinasi, priklausome nuo Kūrėjo. Apšvietos laikotarpiu pirmiausia ateizmas tai laikė priklausomybe, iš kurios būtina išsilaisvinti. Tačiau fatališka priklausomybė tai būtų tik tokiu atveju, jei šis Dievas Kūrėjas būtų tironas, negera Esybė, jei jis būtų toks, kaip žmogiškieji tironai. Tačiau jei šis Kūrėjas mus myli ir mūsų priklausomybė reiškia buvimą jo meilės erdvėje, tai ši priklausomybė kaip tik ir yra laisvė. Šitokiu būdu esame Kūrėjo meilėje, esame susivieniję su juo, jo visa tikrove, visa galia. Tad pirmasis momentas yra štai toks: būti kūriniumi reiškia būti mylimam Kūrėjo, būti susijusiam su juo meilės ryšiu, kurį jis mums dovanuoja ir kuriuo užbėga mums į priekį. Tuo pirmiausia remiasi mūsų tiesa, kuri sykiu yra pašaukimas mylėti.

Tad regėti Dievą, krypti į Dievą, pažinti Dievą, pažinti Dievo valią, įsijungti į jo valią, t. y. į meilę, reiškia

vis labiau įžengti į tiesos erdvę. Ir šis Dievo pažinimo, meilės santykio su Dievu kelias yra nepaprastas mūsų krikščioniškojo gyvenimo nuotykis, nes Kristuje pažįstame Dievo veidą – veidą Dievo, mylinčio mus iki kryžiaus, iki savęs atidavimo.

Tačiau kūriniškasis santykiškumas neatsiejamas nuo dar vienos santykio rūšies: esame susiję su Dievu, tačiau kaip žmonijos giminė esame susiję ir vieni su kitais. Kitaip tariant: žmogaus laisvė, viena vertus, yra būti Dievo meilės džiaugsmo kupinoje ir plačioje erdvėje, tačiau, kita vertus, suponuoja vienybę su kitais ir buvimą dėl kitų. Nėra laisvės kito atžvilgiu. Jei save suabsoliutinu, tampa laisvės priešas. Tada nebegalime sugyventi, ir visas gyvenimas tampa žiaurus, žlunga. Tikrai bendra laisvė yra žmogiška laisvė, tik būdami kartu galime įžengti į laisvės simfoniją.

Todėl svarbus dar vienas momentas: kuomet priimu kitą, priimu ribas, kurias mano paties laisvei nubrėžia pagarba kito laisvei, kai ištraukiu į priklausomybių tinklą, galiausiai padarantį mus viena šeima, – tik tuomet esu kelyje į bendrą išsilaisvinimą.

Čia išnyra labai svarbus klausimas: kas yra laisvės dalijimosi su kitu matas? Matome, jog žmogui, kad jis galėtų įgyvendinti savo laisvę, bendrą laisvę, reikia tvarkos ir teisės. O kaip surasti teisingą tvarką, kur niekas nebūtų engiamas, bet kiekvienas galėtų prisidėti prie šio laisvių atsiradimo? Jei nėra bendros žmogaus tiesos, kuri atsiveria Dievo akims, belieka pozityvizmas, ir tada susidaro įspūdis, jog kažkas primetama – netgi ir jėga. Todėl prieš tvarką ir teisę sukylama, tarsi tai būtų vergija.

Tačiau jei savo prigimtyje galime surasti Kūrėjo tvarką, tiesos tvarką, kur kiekvienam numatyta vieta, tvarka ir teisė gali būti priemonės, vedančios į laisvę iš egoizmo vergijos. Tarnavimas vienas kitam tampa laisvės priemone. Čia galime paminėti visą politinę filosofiją, atitinkančią Bažnyčios socialinį mokymą. Ji padeda mums atrasti bendrą tvarką, kiekvienam suteikiančią vietą bendrame žmonijos gyvenime. Tad pirmoji tikrovė, kurios būtina paisyti, yra tiesa: tiesai prieštaraujanti laisvė nėra laisvė. Tarnavimas vienas kitam sukuria bendrą laisvės erdvę.

Tada Paulius tęsia: „Visas įsakymas telpa viename sakinyje: Mylėk savo artimą kaip save patį.“ Šiuo pasakymu parodomas žmogumi tapusio Dievo slėpinys, slėpinys Kristaus, kuris savo gyvenimu, mirtimi ir prisikėlimu tapo gyvuju Įstatymu. Apie šį slėpinį tiesiogiai užsimenama pirmais mūsų skaitinio žodžiais – „Esate pašaukti laisvei!“ Esame pašaukti Evangelijos, esame realiai pašaukti per Krikštą, dalyvavimą Kris-

taus mirtyje bei prisikėlime, ir šitaip nuo „kūno“, nuo egoizmo, perėję prie bendrystės su Kristumi. Ir todėl esame Įstatymo pilnatvėje.

Jūs tikriausiai žinote gražius šv. Augustino žodžius: „*Dilige et fac quod vis* – Mylėk ir daryk, ką nori.“ Tai, ką sako Augustinas, yra tiesa, jei tinkamai suprantame žodį „meilė“. „Mylėk ir daryk, ką nori“ – bet pirma turime būti tikrai persiėmę bendryste su Kristumi, susitapatinę su jo mirtimi ir prisikėlimu, susivieniję su juo jo Kūno bendrystėje. Dalyvaujant sakramentuose, klausantis Dievo žodžio dieviškoji valia, dieviškasis Įstatymas tikrai įsiskverbia į mūsų valią, suderina ją su jo valia – abu pasidaro viena vienintele valia. Šitaip tampame išties laisvi, galime tikrai daryti, ką norime, nes to norime kartu su Kristumi, norime tiesoje ir su tiesa.

Tad melskime Viešpatį, kad jis mums padėtų eiti šiuo sulig Krikštu prasidėjusiu keliu, tapatinimosi su Eucharistijoje vis iš naujo realiu tampančiu Kristumi keliu. Trečiojoje Eucharistijos maldoje tariame: „Būsime Kristuje vienas kūnas ir viena siela.“ Šią akimirką Eucharistijos ir mūsų tikro dalyvavimo Kristaus mirties ir prisikėlimo slėpinyje dėka tampame viena siela su juo, mūsų valios pasidaro tapačios, ir tada tikrai būname pasiekę laisvę.

Šie žodžiai – Įstatymas įvykdytas, tikrove tampantys bendrystėje su Kristumi, galioja ne tik Viešpačiui, bet ir visiems šventiesiems, įžengusiems į tokią bendrystę su Kristumi, į tokią būties vienybę, į tokią vienybę su jo valia. Tokio pasitikėjimo mums teikia Dievo Motina, kuri paima mus už rankos, veda, padeda eiti šiuo vienybės su Dievo valia keliu – vienybės, kuri jai buvo dovanota nuo pirmosios akimirkos ir kurią ji išreiškė savuoju *Fiat*.

O po tokių gražių dalykų tame pačiame laiške galiausiai aptinkame nuorodą į šiek tiek liūdną situaciją galatų bendruomenėje. Paulius rašo: „Bet jeigu jūs vienas kitą kremtate ir edate, žiūrėkite, kad nebūtumėte vienas kito praryti! <...> gyvenkite Dvasia!“ Mano nuomone, šioje bendruomenėje, kuri ėjo ne bendrystės su Kristumi, bet „kūno“ išorinio įstatymo keliu, natūraliai kyla polemikų, ir Paulius sako: jūs virstate žvėrimis, kandžiojate vienas kitą. Jis taip užsimena apie polemikas, atsirandančias tuomet, kai tikėjimas išsigimsta į intelektualizmą, o nusižeminimą pakeičia arogantiška pretenzija būti geresniam už kitus.

Labai gerai matome tokių dalykų ir šiandien – ten, kur kiekvienas, užuot ištraukęs į bendrystę su Kristumi, Kristaus Kūną – Bažnyčią, trokšta būti už kitą pranašesnis ir savo intelektualiniu arogantiškumu įtikinti, jog yra geresnis. Taip gimsta griaunamojo pobūdžio polemikos,

taip randasi karikatūra Bažnyčios, kuri turėtų būti vienos širdies ir vienos sielos.

Toks šv. Pauliaus įspėjimas turėtų ir šiandien skatinti mus tirti savo sąžinę. Nemanykime, jog esame pranašesni už kitą, bet persiimkime Kristaus nuolankumu, Dievo Motinos nuolankumu, persiimkime tikėjimo klusnumu. Tada ir mums iš tikrųjų atsivers plati tiesos ir laisvės meilė erdvė.

Pabaigoje padėkokime Dievui, kad jis Kristuje parodė mums savo veidą, dovanuoja Dievo Motiną, dovanuoja šventuosius ir pašaukė mus būti su juo vienu kūnu ir viena siela. Taip pat melskimės, kad jis mums padėtų vis labiau įsitraukti į šią bendrystę su jo valia, idant taip kartu su laisve atrastume meilę ir džiaugsmą.

Benediktas XVI

Žmogus yra daug daugiau negu genetinės informacijos kombinacija

Ištrauka iš kalbos Popiežiškosios gyvybės akademijos visuotinio susirinkimo nariams

2009 m. vasario 21 d.

<...> Nuo tada, kai XIX a. viduryje augustinų abatas Mendelis atrado tam tikrų požymių paveldėjimo dėsnius ir padėjo pagrindus genetikai, šis mokslas padarė didžiulę pažangą, stengdamasis suprasti, kas yra biologinės informacijos pagrindas ir kas lemia gyvos būtybės vystymąsi. Dėl šios priežasties šiuolaikinė genetika užima iškilą vietą tarp biologinių disciplinų, prisidėjusių prie stebėtinai gausios žinių apie neregimą žmogaus kūno architektūrą ir jo daugialypę veiklą lemiančius ląstelinius bei molekulinus procesus. Mokslas šiandien jau yra atradęs įvairius paslėptus žmogaus psichologijos mechanizmus, su kai kurių paveldimų genetinių defektų atsiradimu susijusius procesus, taip pat kodėl kai kuriems žmonėms gresia didesnis pavojus susirgti tam tikromis ligomis. Tokios žinios – nesuskaičiuojamų mokslininkų proto bei pastangų vaisius – leidžia ne tik lengviau, veiksmingiau ir anksčiau diagnozuoti genetines ligas, bet ir plėtoti terapiją ligonių kančioms sušvelninti ir kai kuriais atvejais net gražinti jiems viltį pasveikti. Nuo tada, kai tapo žinoma viso žmogiškojo genomo seka, genetinių tyrimų objektu taip pat tapo skirtumai tarp pavienių žmonių ir tarp įvairių gyventojų grupių, ir tai žada naujų laimėjimų.

Tyrimų aplinka šiandien lieka labai atvira, ir kasdien atsiveria dar didele dalimi neištirti nauji horizontai. Mokslininkų pastangos šiose tokiose mūsų mįslingose ir vertingose srityse ypatingu būdu palaikytinos; todėl įvairių mokslų tarpusavio bendradarbiavimas visada yra būtina paspartis siekiant vienu metu ir veiksmingų, ir autentišką pažangą visai žmonijai laiduojančių vaisių. Toks tarpusavio papildomumas padeda išvengti paplitusio genetinio redukcionizmo, linkstančio žmogaus asmenį tapatinti vien su genetinė informacija bei jos sąveika su aplinka. Reikia pabrėžti, kad žmogus nėra vien tik tai, kas sudaro jo kūną: jis turi mąstymo galią – mąstymo, visada siekiančio sužinoti tiesą apie patį save ir pasaulį. Tai primena didžiojo mąstytojo, kuris kartu buvo ir puikus mokslininkas, Blaise'o Pascalio reikšmingus žodžius: „Žmogus tėra nendrė, silpniausia gamtoje, bet jis yra mąstanti nendrė. Visata nereikia ginkluotis, kad jį sutraiškytų; jam nužudyti užtenka garų, vandens lašų. Tačiau net jei visata jį ir sutraiškytų, žmogus vis dėlto yra iškilėnis negu tai, kas nužudo, nes jis juk žino, kad miršta ir kokia galingesnė už jį yra visata. Visata apie tai nieko nežino“ (Mintys, 347).

Vadinasi, kiekvienas žmogus yra daug daugiau negu nepakartojama tėvų perduodamos genetinės informacijos kombinacija. Žmogaus pradėjimo niekada nevalia susiaurinti iki žmogaus giminės naujo individo paprasčiausios reprodukcijos, kaip yra kokio nors gyvūno atveju. Kiekvieno žmogaus atėjimas į pasaulį visada yra naujas sukūrimas. „Juk tu mano širdį sukūrei, užmezgei mane motinos iščiose... Mano išvaizda tau buvo žinoma, kai buvau slapta kuriamas“ (Ps 139, 13. 15). Tad, norėdama išsiskverbti į žmogaus gyvybės slėpinį, nė viena mokslinė disciplina neturėtų izoliuotis bei apsimesti, jog tik ji gali tarti paskutinį žodį. Priešingai, būtina suvokti bendrą pašaukimą siekti tiesos, nepaisant kiekvieno mokslo skirtingos metodologijos ir kitokio turinio.

Jūsų susirinkimas nagrinėja ne tik genetikai kylančius didžiuosius iššūkius, bet ir grėsmes, kurias kelia eugenika, tikrai nenauja praktika, praeityje atvedusi prie negirdėtų tikros diskriminacijos bei smurto formų. Nepritarimas eugenikai – taip smurtingai taikytos vieno režimo arba išplaukiančios iš neapykantos kokios nors tautai ar gyventojų grupei – taip giliai įstrigo į sąžinę, kad kaip pareiga atsirado Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje. Nepaisant to, dar ir mūsų dienos pasitaiko nerimą keliančių šios atmetinos praktikos įvairialypių apraiškų. Galvą kelia ne eugeninės ir rasistinės ideologijos, praeityje žeminusios žmogų bei sukėlusios baisių kančių, bet tylomis įsigauna mąstysena, linkusi pateisinti kitokį požiūrį į gyvybę ir žmogaus kilnumą – sampratą, pagrįstą savo norais bei

individualia teise. Taigi linkstama gebėjimui veikti, našumui, tobulumui ir fiziniam grožiui teikti pirmenybę kitų, nekilniais laikomų gyvybės matmenų atžvilgiu. Taip silpninama pagarba, rodytina kiekvienam žmogui net ir vystymosi sutrikimų ar gyvenimo eigoje prasiiveržti galinčios genetikos ligos atveju, o tokie vaikai nuo jų pradėjimo momento diskriminuojami.

Būtina iš naujo patvirtinti, jog bet kurios valdžios vykdoma asmenų, tautų ar etninių grupių diskriminacija dėl skirtumų, kildinamų iš faktinių ar numanomų genetinių veiksnių, yra pasikėsėsinimas į visą žmoniją. Privalu primygtinai pabrėžti kiekvieno žmogaus vienodą kilnumą, išplaukiantį iš to, kad jis pradėjo gyven-

ti. Biologinė, psichinė, kultūrinė raida ar sveikatos būklė niekada neturi tapti diskriminuojančiu elementu. Priešingai, būtina stiprinti priėmimo ir meilės kultūrą, konkrečiai liudijančią solidarumą su kenčiančiais ir šalinančią kliūtis, kurių visuomenė dažnai sudaro diskriminuodama neįgaliuosius ir sergančiuosius ar, kas dar blogiau, abstraktaus sveikatos ir fizinio tobulumo idealo vardu griebdamasi atrankos ar atmesdama gyvybę. Jei žmogus nuo savo ankstyviausių vystymosi stadijų susiaurinamas iki eksperimentinių manipuliacijų objekto, tai šitai reiškia, kad biomedicinos technologijos pasidavė stipresniojo savivalei. Pasitikėjimas mokslu neturi leisti užmiršti etikos primato, kai rizikuojama žmogaus gyvybe. <...>

Benediktas XVI

Katechezė apie Bonifacą

2009 m. kovo 11 d.

Braunūs broliai ir seserys!

Šiandien apžvelgsime didį VIII a. misionierių, paskleidusį krikščionybę Vidurio Europoje, būtent ir mano tėvynėje, – šventąjį Bonifaciją, kuris į istoriją įėjo kaip „vokiečių apaštalas“. Jo stropių biografų dėka apie jo gyvenimą žinome nemažai: jis gimė 675 m. Vessexo, anglosaksų šeimoje, ir buvo pakrikštytas Vinfrydo vardu. Patrauktas vienuolio idealo, labai jaunas įstojo į vienuolyną. Kadangi buvo apdovanotas nemenkais intelektualiais gebėjimais, atrodė, jog jo laukia rami ir puiki mokslininko karjera: jis tapo lotynų kalbos gramatikos mokytoju, parašė keletą traktatų, taip pat sukūrė eilėraščių lotynų kalba. Trisdešimties metų išventintas į kunigus, pajuto pašaukimą apaštalauti tarp pagonių žemyne. Didžioji Britanija, jo tėvynė, prieš šimtą metų jau evangelizuota šventojo Augustino vadovaujamų benediktinų, išsiskyrė tokiu tvirtu tikėjimu bei tokia karšta meile, kad iš ten į Vidurio Europą būdavo siunčiami misionieriai Evangelijos skelbti. 716 m. Bonifacas kartu su keliais bendražygiais išvyko į Fryzlandą (šiandienę Olandiją), tačiau, susidūrus su vietinio vado pasipriešinimu, bandymai evangelizuoti žlugo. Grįžęs į tėvynę, jis nenuleido rankų ir po kelerių metų nukeliavo į Romą pasikalbėti su popiežiumi Grigaliumi II bei gauti iš jo nurodymų. Pasak vieno biografo, popiežius jį priėmė „šypsodamasis ir palankumo ku-

pinu žvilgsniu“ (Willibald. *Vita S. Bonifatii*, ed. Levison, 13–14). Suteikęs naują Bonifaco vardą, popiežius oficialiais laiškais patikėjo jam misiją skelbti Evangeliją tarp Vokietijos tautų.

Sustiprintas ir palaikomas popiežiaus paramos, Bonifacas leidosi skelbti Evangelijos į tas sritis. Ten jis kovojo su pagoniškais kultais ir stiprino žmogiškosios bei krikščioniškosios dorovės pagrindus. Gerai suprasdamas pareigą, viename iš laišku jis rašo: „Tvirtai laikykimės kovoje Viešpaties dieną, nes atėjo kančios ir vargo dienos... Nesame nei nebylūs, nei tylūs stebėtojai, nei samdiniai, bėgantys nuo vilkų! Priešingai, esame uolūs ganytojai, sergintys Kristaus kaimenę, skelbiantys Dievo valią kilmingiesiems ir paprastiesiems, turtuoliams ir vargšams... tinkamu ir netinkamu laiku...“ (*Epistulae*, 3, 352.354: MGH). Savo nenuilstama veikla, organizaciniais gebėjimais, nepaisant tvirtumo, lanksčiu ir maloniu charakteriu Bonifacas pasiekė labai daug. Tada popiežius pareiškė norįs „suteikti jam vyskupo garbę, idant jis galėtų dar ryžtingiau taisyti bei į tiesos kelią gražinti klystančiuosius, jaustūsi palaikomas didesnės apaštališkojo iškilumo valdžios ir būtų kitų labiau priimamas kaip vykdomas skelbimo tarnybą, ir idant labiau išryškėtų, jog jis, to siekiant, paskirtas aukščiausio apaštališkojo ganytojo“ (Otloh. *Vita S. Bonifatii*, ed. Levison, lib. I, 127).

Pats popiežius suteikė Bonifacui „regioninio“, t. y. visos Vokietijos, vyskupo šventimus. Šis toliau stengėsi apaštalauti jam patikėtose teritorijose ir išplėtė savo veiklą aprėpdamas ir Galijos Bažnyčią: labai apdairiai ten jis atkūrė bažnytinę drausmę, sušaukė įvairių sinodų šventųjų kanonų valdžiai laiduoti ir sustiprino

būtiną bendrystę su popiežiumi – tai jam ypač rūpėjo. Popiežiaus Grigaliaus II įpėdiniai jį irgi labai vertino: Grigalius III paskyrė Bonifacą visų germanų genčių arkivyskupu, persiuntė jam palijų ir leido tose srityse organizuoti bažnytinę hierarchiją (plg. *Epist.* 28: *S. Bonifatii epistuale*, ed. Tangl, Berolini 1916). Popiežius Steponas III iškart po to, kai buvo išrinktas, gavo Bonifaco laišką, kuriame šis jam reiškė savo sūniškąjį klusnumą (plg. *Epist.* 108: op. cit.).

Didysis vyskupas ne tik evangelizavo ir statydino Bažnyčią steigdamas vyskupijas bei rengdamas sinodus, bet ir skatino įkurti įvairius vyrų ir moterų vienuolynus, idant jie jo teritorijoje lyg švyturiai skleistų tikėjimą ir žmogiškąją bei krikščioniškąją kultūrą. Iš savo tėvynės benediktinų vienuolynų jie kvietėsi vienuoles ir vienuolius, kurie jam buvo labai didelė ir vertinga paspartis skelbiant Evangeliją ir tarp tautų skleidžiant humanitarinius mokslus bei menus. Dvasingumo bei religinės kultūros skleidimo šerdis pirmiausia buvo 743 m. įsteigtas Fuldos vienuolynas: ten vienuoliai malda, darbu ir atgaila siekė šventumo, lavinosi studijuodami šventąsias ir pasaulietines disciplinas ir rengėsi skelbti Evangeliją kaip misionieriai. Bonifaco, jo vyrų bei moterų vienuolių pastangomis – moterys irgi daug prisidėjo prie evangelizacijos darbo! – sužydėjo nuo tikėjimo neatskiriama ir jo grožį atskleidžianti kultūra. Pats Bonifacas paliko mums svarbių filosofinių veikalų. Pirmiausia minėtinas jo epistoliarinis palikimas – tai ir pastoraciniai laišakai, ir oficialūs, ir privataus pobūdžio laišakai, kuriuose atsiskleidžia socialiniai įvykiai ir pirmiausia jo paties turtingas žmogiškasis temperamentas bei gilus tikėjimas. Jis taip pat sukūrė traktatą apie *Ars grammatica*, kur aiškina lotynų kalbos linksniuotę, veiksmąžodžius ir sintaksę, – kalbos, kuri irgi jam buvo tapusi tikėjimo ir kultūros sklaidos įrankiu. Jam priskiriama ir *Ars metrica*, t. y. poezijos kūrimo įvadas, įvairūs eilėraščiai ir galiausiai penkiolikos pamokslų rinkinys.

Nors ir būdamas garbingo amžiaus – beveik 80 metų, Bonifacas rengėsi naujai evangelizacijos misijai: kartu su penkiasdešimt vienuolių sugrįžo į Fryzlandą, kur buvo pradėjęs savo darbą. Tartum nujausdamas savo mirtį, darydamas užuominą į žemiškąją gyvenimo kecionę, jis savo mokiniui ir įpėdiniui Mainzo vyskupo soste Lului rašė: „Norėčiau užbaigti šios kelionės užmojį. Jokiū būdu negaliu atsisakyti troškimo išvykti. Mano paskutinė diena arti, ir man artinasi metas mirti. Vos marieji palaikai bus palaidoti, pakilsiu viršun amžinojo atlygio. Tuo tarpu tu, mano sūnau, nenuilsdamas vesk tautą iš klaidų tankmės, užbaik jau pradėtą Fuldos bazilikos statybą ir ten palaidok mano kūną, pasendintą ilgo gyvenimo metų“ (Willibald. *Vita S. Bonifatii*, ed. cit., 46).

Pradėjęs švęsti šv. Mišias Dokkume (šiandienėje Šiaurės Olandijoje), 754 m. birželio 5 d. jis buvo užpultas pagonių būrio. Giedriu žvilgsniu jis atsistojo jiems priešais ir „uždraudė saviesiems kovoti tardamas: *Mano vaikai, nustokite kovoje! Atsisakykite kovos, nes Rašto liudijimas ragina atsilyginti už blogį ne blogiu, bet gėriu. Štai ilgai trokštoji diena, štai mūsų pabaigos metas! Drąsos Viešpatyje!*“ (ten pat, 49–50). Tokie buvo jo paskutiniai žodžiai iki krintant nuo pagonių smūgių. Vyskupo kankinio palaikai buvo atgabenti į Fuldos vienuolyną, kur garbingai palaidoti. Jau vienas pirmųjų jo biografų taip jį įvertina: „Šventasis vyskupas Bonifacas gali būti vadinamas visų Vokietijos gyventojų tėvu, nes jis juos pirmasis pagimdė Kristui savo šventojo skelbimo žodžiu. Jis stiprino juos savo pavyzdžiu ir galiausiai atidavė už juos savo gyvybę. Už tokią meilę negali būti didesnės“ (Otloh. *Vita S. Bonifatii*, ed. cit., lib. I, 158).

Kokią žinią šiandien, būdami nutolę nuo jo per šimtmečius, galėtume prisitaikyti iš šio didaus misionieriaus bei kankinio mokymo ir išpūdingos veiklos? Kas Bonifacu susidomi, iš pat pradžių pastebi, kad jis *pirmenybę teikia* Bažnyčioje gyvam ir aiškinamam *Dievo žodžiui*, kuriuo šventasis gyveno, kurį skelbė ir liudijo nepabūgdamas nė didžiausios aukos – kankinio mirties. Jis buvo kupinas tokios aistros Dievo žodžiui, jog jautė poreikį ir pareigą perteikti ją kitiems, net rizikuodamas savo gyvybe. Jis buvo pilnas tokio tikėjimo, kokį skleisti iškilmingai išipareigojo vyskupo šventimų akimirka: „Išpažįstu visą ir gryną šventąjį katalikų tikėjimą ir trokštu, Dievo padedamas, išlaikyti vienybę šio tikėjimo, kuriame be jokios abejonės glūdi visas krikščionių išganymas“ (*Epist.* 12: *S. Bonifatii epistulae*, ed. cit., 29).

Antras iš Bonifaco gyvenimo išnyrantis ir labai svarbus dalykas yra jo *ištikima bendrystė su Apaštalų Sostu*, kuris buvo jo kaip misionieriaus darbo tvirta ir pagrindinė atrama. Jis visada laikėsi šios bendrystės kaip savo misijos taisyklės ir paliko ją tarsi testamentu. Viename laiške popiežiui Zacharijui jis rašė: „Niekada nesiliausiu raginęs paklusti Apaštalų Sostui visus tuos, kurie nori išlaikyti katalikų tikėjimą ir vienybę su Romos Bažnyčia, bei visus tuos, kuriuos, vykdant šią misiją, man kaip klausytojus bei mokinius atsiunčia Dievas“ (*Epist.* 50: ten pat, 81). Šių pastangų rezultatas buvo tvirta vienijimosi apie Petro įpėdinį dvasia, Bonifaco perteikta jo misijų teritorijos Bažnyčioms ir taip sujungusi Romą su Anglija, Vokietija ir Prancūzija bei esmingai prisidėjusi prie krikščioniškųjų Europos šaknų, vėlesniais amžiais atnešusių gausių vaisių.

Bonifacas mūsų dėmesį traukia ir dėl trečio dalyko: jis skatino *Romos krikščioniškosios kultūros ir germaniškosios kultūros susitikimą*. Mat Bonifacas suvokė, jog kultūros

humanizacija ir evangelizacija yra neatsiejama jo kaip vyskupo misijos dalis. Perteikdamas senąjį krikščioniškųjų vertybių paveldą, jis iškiepijo germanų tautoms naują, žmoniškesnę gyvenseną, leidusią geriau paisyti neatimamų asmens teisių. Kaip tikras šventojo Benedikto sūnus, jis mokėjo sujungti maldą ir darbą (tiek rankų, tiek proto), plunksną ir arklą.

Bonifacas savo drąsiu liudijimu mus kviečia padaryti Dievo žodį pagrindine savo gyvenimo atrama ir aistringai mylėti Bažnyčią, jausti atsakomybę už jos ateitį, ieškoti vienybės su Petro įpėdiniu. Kartu mums primena, jog krikščionybė skatina kultūrą ir per tai žmogaus pažangą. Mums tenka užduotis prilygti tokiam

iškiliam paveldui ir leisti jam duoti vaisių būsimųjų kartų labui.

Toks karštas troškimas skelbti Evangeliją man daro didelį išpūdį: sulaukęs keturiasdešimties, jis palieka gražų ir vaisingą vienuoliškąjį gyvenimą, vienuolio ir profesoriaus gyvenimą, idant skelbtų Evangeliją paprastiesiems žmonėms, maža to, barbarams. Sulaukęs aštuoniasdešimties, jis vėl leidžiasi į vietovę, kur nujaučia mirsiąs kankinio mirtimi. Tokį karštą tikėjimą, tokį užsidegimą skelbti Evangeliją palyginę su mūsų dažnai tokiu drungnu ir biurokratišku tikėjimu, išvystame, ką turime daryti ir kaip atnaujinti savo tikėjimą, kad savo laikams dovanai perteiktume brangius Evangelijos perlus.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos kreipimasis dėl „Gender Loops“ projekto

J. E. Lietuvos Respublikos
Prezidentui

Lietuvos Respublikos
Seimo Pirmininkui

Lietuvos Respublikos
Ministrui Pirmininkui

Lietuvos Vyskupų Konferencija nori išreikšti paramą ir pritarimą šeimoms ir šeimų organizacijoms, kurios viešai iškelė ikimokyklinio ugdymo įstaigose imtų diegti programų pagal kelių ES šalių propaguojamą „Gender Loops“ projektą problema. Sunerimti ir nusistebėti verčia patiems mažiausiems visuomenės nariams skiepijamas lytinių orientacijų lygybės principas, kuris iš tiesų slepia pavojingą ugdymo tendenciją, nukreiptą prieš pagrindinę visuomenės ląstelę – šeimos instituciją. Tokiu ugdymu žalojamos ir iškreipiamos pamatinės žmogiškojo asmens vertės – vyriškasis ir moteriškasis lytinis tapatumas, tėvystės ir motinystės pašaukimas, santuokiniais šeimos ryšiais sujungtos asmenų bendrystės prigimtis.

Vis labiau iš užsienio besiskverbiančios neigiamos auklėjimo tendencijos, kurios griauja ir žaloja vaikų ir paauglių asmens ir lyties tapatumą, jiems brukama iškreipta mąstysena bei elgesys leidžia liūdnei konstatuoti, kad švietimo ir vaikų auklėjimo valstybinės

politikos srityje apstu spragų. Jų dėka finansiškai patrauklios programos lemia etinį pakrikimą, griauja vertybinį tautos potencialą, žaloja visuomenę ir valstybę. Tai, kad vaikams tiesiogiai ir akivaizdžiai siūloma išbandyti homoseksualią patirtį, kelia didžiulį nerimą.

Jau ne kartą esame viešai atkreipę valdžios institucijų dėmesį į importuojamas programas, pavyzdžiui, „Jaunimui palankių paslaugų“ projektą, kurios žaloja jauno, bręstančio asmens integralumą, primeta nuodėmingo gyvenimo modelį. Tenka ir vėl raginti – būkime budrūs, nepasiduokime primityviam norui bet kokia kaina būti neva modernia, tolerantiška, nuo kaimynų neatsiliekančia valstybe tose srityse, kurios ypač svarbios vertybiniam tautos atsparumui.

„Gender Loops“ ir panašios programos įvairiausiais keliais išiskverbia į mūsų švietimo sistemą, todėl visi privalo budėti, kad mūsų šalies vaikai būtų apsaugoti nuo šių neigiamų įtakų. Nors tokių projektų finansavimas ateina iš Europos Sąjungos institucijų, tačiau tarpvalstybinis lygmeniu joms pagrindą suteikia mūsų šalies diplomatų aprobuotos deklaracijos, chartijos ir programos. Todėl raginame politikus bei valdininkus, atsakingus tiek už švietimo ir socialinę sistemą, tiek už tarptautinius Lietuvos išipareigojimus bei ryšius, priiimti asmeninę atsakomybę ir paaiškinti visuomenei, kodėl tokios programos diegiamos, kodėl Lietuva ratifikavo joms žalią šviesą duodančius dokumentus. Kreipiamės į įstatymų leidėjus, Europos Parlamente, Europos Komisijoje, Jungtinėse Tautose dirbančius mūsų šalies atstovus ragindami būti budrius ir atsakingus, saugoti laisvos tautos ir nepriklausomos valstybės

savitą gyvenimą, vertybes ir tradicijas. Buvimas Europos Sąjungos nare pagal ES įstatymus neatima ir nepanaikina teisės patiems pasirinkti, kokias vertybes puoselėti, kaip ugdyti vaikus ir saugoti tautos dvasinį pasaulį.

Valstybė privalo padėti tėvams įsitraukti į jų vaikams skirtų programų rengimą ir įgyvendinimą. Švietimo ir mokslo ministerija turi imtis atsakomybės ir įgyti teisinį pagrindą kontroliuoti inovacijomis vadinamas programas, panašias į „Gender Loops“, kurios ateina į mokyklas ir darželius ir kėsina griauti normalų vaikų vystymąsi. Asmeninė tėvų atsakomybė ir indėlis šioje srityje yra nepamainomas ir esminis pasirenkant vaiko ugdymo bei formacijos kelią. Katalikų Bažnyčia gerbia ir visuomet gina kiekvieną žmogų ir prieštarauja

bet kokiai diskriminacijai, tačiau privalo įvardyti tiesą apie žmogaus prigimčiai prieštaraujančią moralinę netvarką. Kviečiame visus geros valios žmones budėti ir rūpintis pačių silpniausių visuomenės narių apsauga, jų branda. Neatimkime iš savo vaikų tikrojo vaikystės grožio ir žavesio, skiepykime jiems norą pažinti save ir šalia esantį pagal Dievo duotą prigimtį. Pagelbėkime jiems augti ir bręsti atsakingais žmonėmis, galinčiais džiaugtis visaverčiu gyvenimu.

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius
Pirmininkas

Kardinolas Audrys J. Bačkis
Vicepirmininkas

Sveikinimas Šventajam Tėvui

Šventasis Tėve,

Lietuvos vyskupų ir visos lietuvių tautos vardu širdingai sveikiname Jus dangiškojo Globėjo šv. Juozapo iškilmeje.

Šiomis dienomis, lankydamas Afrikos kraštų tikinčiuosius, esate Tautų Piligrimas, Visuotinės Šventosios Bažnyčios Šeimos Globėjas, kurio asmenyje atrandame rūpestingo, į vienybę kviečiančio ir telkiančio bei kiekvieną avį prie širdies glaudžiančio Gerojo Ganytojo meilės liudytoją; iš uždarumo, priešiško, nepasitikėjimo ir susiskaldymo išlaisvinančios Evangelijos Žinios skelbėją.

Džiaugiamės galėdami dar kartą išreikšti ir paliudyti Jums, Šventasis Tėve, savo brolišką solidarumą bei sūnišką paklusnumą. Dėkojame už pastangas ir tvirtą ryžtą, išreikštą Jūsų laiškuose, kuriais puoselėjama taika ir vienybė Bažnyčios viduje, siekiama šiandieninio

pasaulio santykio su Visuotine Bažnyčia darnos. Kartu perduodame visų lietuvių katalikų reiškiamą ištikimybę Jums, šv. Petro įpėdiniui.

Remiame ir palaikome Jūsų Apaštališkąją tarnystę savo malda, taip pat dėkojame už Jūsų jautrumą ir rūpinimąsi kiekvienu artimu ir tolimu Bažnyčios vaiku.

Meldžiame Jums gausių Viešpaties malonių, Dievo Motinos bei šv. Juozapo užtarimo ir globos Jūsų tarnystėje.

Lietuvos Vyskupų ir visų lietuvių katalikų vardu,

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius
Lietuvos Vyskupų Konferencijos Pirmininkas

Mons. Gintaras Grušas
Generalinis sekretorius

Šventimai

Kovo 18 dieną Telšių Šv. Antano Paduviečio katedroje per iškilmingas šv. Mišias Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ kunigų įšventino diakoną Viktorą Dirvonskį, einantį Telšių vyskupijos kurijos sekretoriaus pareigas. -T-

Kovo 11-oji Romoje

Kovo 15 d. Romoje gyvenantys lietuviai paminėjo Kovo 11-ąją. Šventė prasidėjo Eucharistijos šventimu lietuvių svečių namų „Villa Lituania“ koplyčioje. Liturginiam šventimui vadovavo iš Lietuvos į Romą atvykęs Vilniaus kunigų seminarijos rektorius kun. Žydrūnas Vabuolas, drauge koncelebravo kolegijos vice-rektorius kun. A. Arštikaitis bei dvasios tėvas prel. dr. St. Žilys, kolegijoje gyvenantys ir įvairiuose Romos katalikiškuose universitetuose studijuojantys studentai kunigai; drauge meldėsi gausus būrys pasauliečių, ambasadų atstovai bei Šventosios Šeimos seserys. Kun. Ž. Vabuolas šv. Mišių pradžioje kvietė dėkoti Dievui už nepriklausomybės ir laisvės dovaną, o homilijoje, priminęs legendą apie Vilniaus miestą, ragino ne kritikuoti ir smerkti, o atsakyti, ką aš darau dėl Lietuvos, dėl jos žmonių, kaip asmeniškai kuru savo Tėvynę. Po šv. Mišių visi sugiedojo Lietuvos Respublikos himną. Ta proga iškilmingi pietūs surengti užmiestyje, Formello apylinkėse esančiame restorane „Da Giovanni“. Čia susirinkusius tautiečius ir svečius italų sveikinimo žodžiu stiprino LR ambasadorius prie Šventojo Sosto Vytautas Ališauskas, LR ambasados Italijoje ypatingasis reikalų patikėtinis Justinas Bakūnas bei Romos lietuvių bendruomenės pirmininkas ir Vatikano radijo bendradarbis Romanas Kazakevičius. Po iškilmingų pietų Romoje (Bibliokume) studijuojantis Šv. Kazimiero kolegijos gyventojas kun. A. Akelaitis pritarėdamas gitara padainavo keletą dainų, muzikinę programą tęsė Nerija Marčiukaitė. Tautiečiai dalijosi prisiminimais bei svarstė, kas jiems šiandien yra Lietuva ir kas jie yra savo Tėvynei.

-krb-

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Kovo 17 d. Vilniuje vyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis. Jame dalyvavo kardinolas A. J. Bačkis, arkivyskupas S. Tamkevičius, vyskupai E. Bartulis, J. Boruta SJ, J. Kauneckas, R. Norvila, J. Matulaitis, J. Ivanauskas, J. Tunaitis, J. Preikšas.

Posėdyje dalyvavęs apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Peteris Stephanas Zurbruggenas pasveikino jo dalyvius. Atsisveikindamas su Lietuvos ganytojais apaštališkasis nuncijus pasveikino ganytojus Šv. Juozapo iškilmės proga, trumpai apžvelgė Lietuvoje praleistus tarnystės metus, pasidžiaugė mūsų visuomenei ir visuotinei Bažnyčiai svarbiais įvykiais, kuriuose jam teko dalyvauti, ir trumpai pristatė į Lietuvą atvyksiantį naująjį apaštališkąjį nuncijų arkivyskupą Luigi Bonazzi. Arkiv. P. S. Zurbruggenas balandžio pradžioje išvyksta tęsti savo tarnystės į Austriją.

Lietuvos ganytojai aptarė Lietuvos šeimos centro ir Lietuvos *Caritas* metines ataskaitas, dalijosi mintimis apie šių institucijų indėlį šiandienėje Lietuvoje, patiriančioje sunkmečio problemas bei įvairius iššūkius. Svarstyta, kaip bažnytinės bendruomenės galėtų veiksmingiau prisidėti buriant ypatingų sunkumų varginamus žmones ir padedant jiems. Vyskupai susipažino su įvairių katalikiškųjų judėjimų ir organizacijų pateiktais pasiūlymais, kokiomis priemonėmis Bažnyčia galėtų prisidėti prie pagalbos žmonėms. Akcentuota, jog ypatingas dėmesys turi būti skiriamas solidarumo ir bendrystės bei vilties žiniai skleisti kiekvienos vyskupijos parapijose. Parapija šiuo sunkmečiu ypač svarbi palaikant viltį, vienijantis maldai, stiprinant solidarumą bei buriant žmones konkrečiai savitarpio pagalbai vietinėse bendruomenėse.

Posėdžio dalyviams pateikta informacijos apie bendradarbiavimą su įvairiomis valdžios institucijomis. Vyskupai dalijosi mintimis apie dvišalių sutarčių įgyvendinimą rengiant įstatymus ir juos taikant praktikoje.

Ganytojai nusprendė paskelbti kreipimąsi ir jame išreikšti savo ir lietuvių tautos solidarumą, vienybę bei maldos bendrystę su Šventuoju Tėvu, o drauge pasveikinti jį dangiškojo Globėjo šv. Juozapo iškilmių proga.

Posėdžio metu ganytojai diskutavo apie Lietuvos seminarijų bei Kauno VDU KTF perspektyvas, patvirtino kunigų, kurie vyks studijuoti į užsienio universitetus, sąrašą.

Apžvelgti ir užsienio sielovados klausimai. Dar kartą pabrėžta, kad labai svarbu sudaryti aiškius susitarimus su vietos vyskupais dėl siunčiamų kunigų lietuvių sielovadai talkinti. Posėdžio metu nuspręsta, jog kunigas į užsienio sielovadą būtų skiriamas trejiems metams, paliekant galimybę paskyrimą pratęsti. Taip pat nutarta, kad kunigai, kurie siunčiami talkinti lietuvių sielovadai užsienyje, nebūtų inkardinuojami vietinėse vyskupijose.

Baigiant apaštalo Pauliaus jubiliejinius metus ir švenčiant Evangelinės žinios tūkstantmetei Lietuvai jubiliejų, ganytojai dar kartą atkreipė visų dėmesį į gilesnio Šv. Rašto pažinimo, jo skaitymo ir maldos gyvenimo kartu su Šv. Raštu svarbą. Posėdžio metu pristatytas lankstinukas apie maldą kartu su Šventuoju Raštu (*Lectio divina*), kuris bus skleidžiamas per parapijas ir maldos grupes.

Arkivyskupas S. Tamkevičius pristatė *Piligrimų kelio vadovą*, kurio leidimas yra Jono Pauliaus II piligrimų kelio projekto dalis. *Vadove* pristatomos Šventojo

Tėvo aplankytos vietos bei Lietuvos tikintiesiems svarbios šventovės, kurios yra įtrauktos į popiežiaus Jono Pauliaus II piligrimystės kelią Lietuvoje. Gausiomis nuotraukomis, istoriniais aprašymais ir žemėlapiais traukianti knyga labai pasitarnaus tiek Lietuvos, tiek užsienio šalių piligrimams, lankantiems Bažnyčiai Lietuvoje svarbias vietas.

Ruošiantis švęsti Gerojo Ganytojo sekmadienį, kai meldžiama pašaukimų į kunigystę ir vienuoliškąjį gyvenimą, ganytojai parengė specialų laišką. Gerojo Ganytojo sekmadienis yra švenčiamas ketvirtąjį Velykų sekmadienį. Šiomet ši diena bus minima gegužės 3 d. kartu su Motinos diena. Ji sutaps ir su Europos jaunimo Taize susitikimu Vilniuje.

Kitas plenarinis Lietuvos Vyskupų Konferencijos posėdis bus surengtas gegužės 19–21 d. Vilniuje.

-lvks-

Lietuvos šeimos centrų konferencija

Kovo 21 d. Šiaulių universitete Lietuvos šeimos centras bei Šiaulių vyskupijos šeimos centras surengė šeštąją Lietuvos šeimos centrų konferenciją, kasmet organizuojamą vis kitoje vyskupijoje. Konferencijos tema – „Meilė: nuo eroso iki agapės“.

Tardamas sveikinimo žodį, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis atskleidė pavadinimo prasmę. Žodis „erosas“ tarptautinių žodžių žodyne apibūdinamas kaip vyriškos valios skverbimasis į grožį, tiesą ir gerį. „Jeigu kiekvienas vyras skverbsis į gerį, grožį, tiesą, bus nuostabios šeimos ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje“, – sakė vyskupas. Labai svarbu, kad šeimos galva ir visa šeima skverbtųsi į tiesą. Kristus apie tai sako: „Aš esu tiesa, kelias ir gyvenimas.“ Cituodamas apaštalą Joną, ganytojas priminė, jog Dievas yra meilė. Priimdami Dievą, priimame meilę, atmesdami Dievą, atmetame meilę. Meilės kelias yra susijęs su šventumo sąvoka. Tokia yra Dievo valia, kad būtume šventi. Labai gera bus gyventi kiekvienam šeimoje, kai vyras ir žmona sieks šventumo, mokydami to ir savo vaikus. „Mūsų užduotis – vykdyti dangaus Tėvo valią. Kai šeima eina Dievo valios vykdymo keliu, ji sykiu eina šventumo keliu“, – sakė ganytojas.

Pirmojoje konferencijos dalyje prelegentai skaitė pranešimus. Po pietų vyko diskusijos grupelėse pasirinktomis temomis. Kol tėvai gilinosi į šeimos tarpusavio santykius, vaikai žaidė, mokėsi eilėraščių, kūrė spektakliuką kartu su savanoriais. Prelegentų pranešimuose buvo nagrinėjamos įvairios problemos. Dr. Paulius Subačius, remdamasis išorinio padarumo ir tikrojo skaistumo samprata, aiškino, jog krikščionybė yra neteisingai kaltinama kaip atstūmusi erotiką. Viktorijos laikais, anot prelegento, buvo įsigalėjusi dviveidystė bei išoriniai moraliniai suvaržymai. Šiais laikais teigiama, jog erosas ir agapė papildo vienas kitą. Prelegentas iškėlė dvi aktualias problemas, dvi fronto linijas, su kuriomis susiduria šiandienos krikščionys. Viena jų – apgaulingas kūno išaukštinimas, kita – vyriškos ir moteriškos tapatybės ištrynimo problema. Gyvendami pagal sampratą, jog tapatybė yra ne įgimta, o konstruojama visuomenės, pasieksime, jog socialiai vaikas negalės pažinti, kuo skiriasi tėtis ir mama. „Mes sakome, jog yra aiški prigimtis ir ugdytas, auklėjimas tikrai padeda, leidžia tai tapatybei (lyčiai) tinkamu būdu išsiskleisti“, – teigė Paulius Subačius.

Psichoterapeutas daktaras Gintautas Vaitoška kalbėjo apie vyriškumą ir moteriškumą kaip dieviškojo paveikslo mummyse dalis, reikalaujančias skrydžio,

Kunigystės jubiliejus

Kovo 12 d. Romoje gyvenantis prelatas Antanas Jonušas (visų žinomas don Antonio vardu) iškilmingai šventė kunigystės šešiasdešimtmetį. Lietuvių svečių namuose „Villa Lituania“ gyvenantis prelatas ankstyvą rytą aukojo padėkos šv. Mišias. Koncelebravo keletas kunigų, meldėsi seserys vienuolės ir vienas iš Tiberiados bendruomenės brolių. Per iškilmingus pusryčius prelatą sveikino Šventosios Kotrynos seserys. Tą dieną prelatas jubilias A. Jonušas pietavo lietuvių Šv. Kazimiero kolegijoje, kuriai yra atidavęs didelę dalį savo gyvenimo. Prieš pietus vadovybės ir studentų kunigų vardu prelatą sveikino kolegijos vicerektorius kun. A. Arštikaitis. Jis dėkojo prelatui už užtikimo kunigiškojo gyvenimo ir tarnavimo artimui pavyzdį. Šventosios Šeimos seserims įteikus gėlių, visi sugiedojo „Ilgiausių metų“. Pietų metu jubilias nuoširdžiai pasidalijo savo gyvenimo ir kunigystės patirtimi, prisimindamas gražius įvykius ir iškilus, jo ugdymui įtakos turėjusius asmenis.

-krb-

Marijos diena Šiluvoje

Kovo 13-ąją Šiluvoje tradiciškai paminėta Marijos diena. Tą dieną piligriminę kelionę į Šiluvą surengė ir Kauno II dekanato, kurį sudaro 12 Pakaunės parapijų, tikintieji. Šio dekanato žmonės pirmieji arkivyskupijoje pradėjo piligrimines keliones, skirtas Evangelijos žinios jubiliejiniais metams. Per pamaldas giedojo Raudondvario parapijos choras. Eucharistijos liturgijai vadovavo arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas, Vilkaviškio vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, Kauno II dekanato ir iš kitų Lietuvos parapijų atvykę kunigai. Priminę šv. Bonifacą (Brunoną) Kverfurtietį, arkivyskupas atkreipė dėmesį į šio šventojo artimą sąsają su Lietuvos krikščionybės istorija, pakvietė šias pamaldas skirti ir jo

garbei, taip pat melstis, kad Evangelijos žinia vis labiau sklistų Lietuvoje.

Per pamokslą, remdamasis Evangelijos skaitiniais, kurie byloja, kokius baisius nusikaltimus gali padaryti savo polinkiams pasidavęs žmogus, arkivyskupas išskėlė visiškai priešingą dėl kitų tikėjimo iki kankinystės pasiaukojusio šventojo pavyzdį. Pamokslas klausytojai buvo trumpai supažindinti su šv. Brunono gyvenimu ir ypač jo pasiryžimu keliauti misionieriumi į Evangelijos nepažįstančių pagonių kraštus – „keliauti be kalavijo, tik su mylinčia širdimi“. „Šv. Brunonas degė uolumu nunešti jiems Evangelijos žinią, siekė dalytis su jais tikėjimo šviesa ir amžinojo gyvenimo viltimi“, – sakė ganytojas, atkreipdamas dėmesį, jog šio šventojo žygis nepraejo veltui, nes „kur yra auka, ten visada esti ir palaimingi jos vaisiai“. „Šiandien nieko nėra svarbiau, kaip pasidalyti tikėjimo turtu“, – sakė arkivyskupas, apgailėstaudamas, kad dar daug žmonių nesuvokia tikėjimo vertės, nesusieja jo su savo gyvenimu. Jis ragino tikinčiuosius pažvelgti į save ir pasverti, kiek jie pasiryžę dalytis tikėjimu ir meile su kiekvienu žmogumi, kad Evangelija taptų visų gyvenimo pagrindu. -kasp-

Fotografijos paroda

Kovo 15 d., po sekmadienio 10 val. šv. Mišių, Kauno Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčios lankytojai buvo pakviesti į Kauno jėzuitų namų vyresniojo t. Ladislavo Baliūno SJ fotografijos parodos atidarymą vienuolyno salėje. Evangelizacinės šventės rektorate proga erdviame koridoriuje surengta nuo mokyklos suolo, jau 40 metų, fotografuojančio tėvo jėzuito darbų paroda, pavadinta daugumos eksponatų temą pristatančiu pavadinimu „Jūra jūruže, jūra motinėle...“. Renginį vedė Jėzuitų bažnyčios rektorius t. Rytis Gurskšns SJ, dalyvavo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ, kiti tėvai jėzuitai, rektorato bendruomenės nariai, Jėzuitų gimnazijos mokytojai. Tarp nuoširdžių sveikinimų autoriui nuskambėjo solistės Jurgitos Šalčiūtės atliekamos dainos

poezijos. Mylimųjų širdyse vyksta meilės išgryninimas, todėl sužadėtuvs yra tam, kad žmonės išmoktų vienas kitą mylėti. Agapė – kitą atradusios meilės prigimtis. Tai rūpinimasis kitu, globa nebeieškant savęs. Su sužadėtinu svarbu pradėti kalbėtis apie skaistumą. Pokalbių esmė – leisti dvasinei meilei pakankamai sustiprėti, kad ji būtų aukščiau už lytinius santykius, kad jie būtų paremti tikra dvasine meile. „Būtent dvasinė meilė nulems, kiek žmonės bus laimingi santuokoje“, – sakė prelegentas.

Sutuoktiniai A. ir J. Petroniai kalbėjo apie sutuoktinių siekį dominuoti šeimoje. Viena pusė dominuoja jėga, kita – silpnumu, aukos vaidmeniu. Prelegentai siūlė atkreipti dėmesį į Kristaus pavyzdį. Jis mokėjo parodyti meilę arba atkakliai konfrontuodamas, arba atsižadėdamas to, kas brangiausia. Šeima yra ta vieta, kur mokomasi mylėti. Pasidalijimas pasiaukojančia meile vieniems turėtų būti atsisakymas valdyti sutuoktinį ar sutuoktinę, kitiems – išdrįsti pasakyti savo kitokią nuomonę. „Šeima yra vieta, kur pamatome, kaip statomas tiltas tarp vyro ir moters, tarp seno ir jauno, tarp skirtingų asmenų. Artimai bendraudami išmokstame išreikšti vyriškus ir moteriškus bruožus. Mokomės suprasti kompromiso, pasiaukojimo ir vienybės prasmę. Šeimoje matome ryšį tarp suaugusiųjų meilės ir vaikų laimės“, – akcentavo pranešėjai.

Konferencija baigėsi Šiaulių Petro ir Pauliaus katedroje iškilminga šv. Mišių auka. Eucharistijai vadovavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis.

-irat-

Atsinaujinimo Šventojoje Dvasioje konferencija

Kovo 21 d. Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje vyko Evangelijos žinios jubiliejiniais metams skirta Atsinaujinimo Šventojoje Dvasioje konferencija *Evangelija tūkstantmečiui Lietuvai „su jėga ir Šventąja Dvasia“* (plg. Tes 1, 1–5). Konferencijoje gausiai dalyvavo iš visos Lietuvos atvykę Atsinaujinimo maldos grupių, bendruomenių nariai, kunigai, seserys ir broliai vienuoliai, kitų katalikiškų bendruomenių nariai.

Konferencijoje viešėjo nuo 2001 m. jau ne kartą Lietuvoje besilankantys misionieriai – sutuoktinių pora Peteris ir Michelle Moranai iš Didžiosios Britanijos. Šie katalikiškosios *Sion* bendruomenės įkūrėjai atsidėję evangelizacijai ir tarptautiniu mastu. Nuo 2006 m. Michelle yra Tarptautinės katalikų charizminio atsinaujinimo tarnybos prezidentė, 2007 m. popiežius Benediktas XVI įtraukė ją į Popiežiškąją pasauliečių reikalų tarybą.

Michelle Moran ir vedė daug dėmesio sulaukusias tris Atsinaujinimo Šventojoje Dvasioje renginio konferencijas. Jos visos pradėtos malda, šlovinimu, kuriam vadovavo Katalikų evangelizacijos centro bendruomenės nariai.

Jau pirmosios konferencijos „*Evangelizacija šiandien – pasirinkimas ar iššūkis?*“ pradžioje prelegentės žodžiais apibūdinta svarbiausia evangelizacijos savybė ir paskirtis. Pasak M. Moran, pašaukimas evangelizuoti skirtas kiekvienam asmeniškai ir visai Bažnyčiai, ir „viskas tam, kad būtų palaimintas visas pasaulis“, o evangelizacijos esmė – tai, kad Dievas veikia per mus, savo tautą, o ne mes patys kažką darome. Klausytojų dėmesys buvo atkreiptas į visų keturių evangelijų pabaigą, kur Jėzus palieka mokiniams misiją eiti į pasaulį ir padaryti jo mokiniais visus žmones. Šv. Mišiose girdimas siuntimas Viešpaties vardu nešti jo Evangeliją, pasak prelegentės, skirtas kiekvienam, neatsižvelgiant į tikėjimo gylį, ir reiškia pareigą dalytis asmeniškai gauta tikėjimo dovana.

Pranešime kviesta mąstyti, kaip kiekvienas, nors ir nelaikytų savęs misionieriumi, galėtų būti Geroji Naujiena kitiems. Bendrais bruožais taip pat aptarta, kaip istorijoje keitėsi Bažnyčios požiūris į misijas. Remdamasi Vatikano II Susirinkimo mokymu, popiežių enciklikų – Pauliaus VI *Evangelii nuntianti*, Jono Pauliaus II *Redemptoris missio* – mintimis, M. Moran atskleidė, kaip svarbu išlaikyti misijinio skelbimo pusiausvyrą, kai skelbiama autentišku gyvenimu ir svarbiausia skelbime išlieka Jėzaus žinia. Atkreiptas dėmesys į dvi šiandienos misijų sritis: evangelizuoti dar negirdėjusius Evangelijos žinios ir reevangelizuoti jos nebegirdinčius.

Antrąją konferenciją „*Evangelija neatėjo pas jus vien tik žodžiais, bet su jėga ir Šventąja Dvasia*“ M. Moran pradėjo Luko evangelijos 5-ojo skyriaus komentarais, pabrėždamas, koks svarbus Jėzaus kvietimas irtis į gilumą, sugebėti taip, kaip jo mokinys Petras atsitraukti nuo savo logikos ir atsiliepti įtikint tuo, kad Dievas gali veikti neįtikėtinais būdais. M. Moran atkreipė dėmesį į Jono Pauliaus II apaštališkąjį laišką *Novo millennio ineunte* ir jo mintį „su nauju polėkiu imtis savo evangelizacinės misijos“. „Gyvename laikais, kai skamba naujas kvietimas evangelizuoti. Esame kviečiami su dėkingumu priimti praeitį, su entuziazmu – dabartį ir su pasitikėjimu žvelgti į ateitį“, – sakė prelegentė. Misionierė perspėjo, jog entuziazmas reiškia ne jausmų antplūdį, o suvokimą, kaip labai reikia Dievo, galinčio patenkinti visus šiuolaikinio žmogaus poreikius, taip pat troškimą kasdien būti pripildytiems Dievo Dvasios. Kalbant apie pasitikėjimą Dievu, buvo remtasi Jono Pauliaus II apaštališkojo paraginimo *Ecclesia in Europa* mintimi: „Jėzus yra, gyvena ir veikia savo Bažnyčioje“ (22).

Po pietų melstasi prašant Šventosios Dvasios išliejimo ir dovanų. Apie šią dieną Sekminių patirtį kalbėjusi M. Moran pabrėžė mokinių atvirumą Šventosios Dvasios patirčiai ir sakė, jog šiame privilegijuotame Šventosios Dvasios amžiuje Dievas, jau davęs viską, ko mums reikia, nenustoja stebinti ir kviečia būti atvirus jo Dvasiai, priimti ją ir veikti. Renginio dalyviai buvo raginami įsigilinti, kokių naujųjų Sekminių reikia jiems asmeniškai.

Vakarop konferencijos dalyviai gausiai rinkosi į Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčią ir šventę Eucharistiją. Jai vadovavo dalį konferencijų salėje drauge klausęs arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo svečiai kunigai iš Vilkaviškio vyskupijos – Lazdijų Šv. Onos parapijos klebonas ir vicedekanas kun. Gintaras Urbštas bei Igliaukos Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Sigitas Bitkauskas. Arkivyskupas kvietė drauge melstis, kad Šventoji Dvasia padėtų įvykdyti tai, ko buvo prašoma šią dieną. Per pamokslą ganytojas priminė šv. Pauliaus, šv. Brunono meilę Kristui, vedusią juos apaštalavimo keliu. Atkreiptas dėmesys, jog Dievas, veikdamas įvairiais būdais, apdovanoja žmogų, turintį nuolankumo. Šv. Mišių pabaigoje ganytojas padėkojo Atsinaujinimo Šventojoje Dvasioje bendruomenėms, palinkėjo drąsiai ir džiugiai liudyti Dvasią.

-kasp-

Evangelizacinė šventė

Kauno Pal. J. Matulaičio parapijoje

Kovo 5–8 d. Kauno Pal. Jurgio Matulaičio parapijoje vykusio Evangelinės žinios tūkstantmetei Lietuvai Evangelizacinė šventė prasidėjo Švenčiausiojo Sakramento adoracija. Ryte ir vakare kartu su seserimis vargdienėmis visi

(akompanavo Mindaugas Radzevičius). Tėvą Ladislovą pasveikinęs arkiv. S. Tamkevičius palinkėjo jam daugiau tokių darbų. Ganytojas sakė, kad šiuolaikinis menas neretai siekia priblokšti, sukrėsti, tačiau ne visada praturtina žmogaus dvasią, o pažvelgęs į šias gražias fotografijas kiekvienas išsineš dėkingumą Viešpačiui, kad leido mums ir mūsų protėviams gyventi prie Baltijos jūros. Savo brolio jėzuito menine kūryba nuoširdžiai pasidžiaugęs t. Kazys Ambrasas SJ atkreipė dėmesį, jog tarp jėzuitų yra įvairių profesijų ir sugebėjimų atstovų. T. K. Ambrasas padėkojo už daugybę užfiksuotų netikėtų gamtos grožio akimirkų, kurias t. Ladislovas įamžina ir kelionėse, jose nesiskirdamas su filmavimo kamera ir fotoaparatu, neretai netgi smarkiai rizikuodamas. Tėvą Ladislovą pasveikino Vanda Vasiliauskaitė, „Ūkininko patarėjo“ korespondentė, kuri su autoriumi drauge mokėsi ir jau tada matė jo užsidegimą fotografuoti; rektorato bendruomenės vardu sveikinimo žodį tarė Asta Kizevičienė. Šiame renginyje su savo kūryba – dviem ikonomis supažindino ir kitas jėzuitas – t. Vytautas Sadauskas SJ.

-kasp-

Paskaita apie šv. Brunoną

Kovo 9 d. Kauno medicinos universiteto (KMU) Profesorių klubo patalpose surengta Lietuvos vardo tūkstantmečiui skirta paskaita-diskusija „Šv. Brunonas ir Lietuva“. Susirinkusius pasveikino KMU kapelionas kun. Ričardas Banys ir pasidžiaugė, kad paskaita surengta būtent tą dieną, kai Bažnyčia mini šv. Brunono gimimą dangui. Paskaitą skaitė Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakulteto Bažnyčios istorijos dėstytojas doc. dr. Artūras Grickevičius. Mokslininkas nuosekliai ir išsamiai apžvelgė šv. Brunono gyvenimo įvykius, aptarė ano meto geopolitinę padėtį. Prelegentas kalbėjo apie istorinių šaltinių patikimumą ir argumentuotai paneigė populiarioje spaudoje pateikiamą Kvedlinburgo metraščių atsiradimo versiją, kad juos parašiusios vienuolės benediktinės. Šio metraščio originalas nėra išlikęs iki mūsų dienų, o Drezdeno vals-

tybinėje bibliotekoje saugoma XVI a. pirmosios pusės kopija. Doc. dr. A. Grickevičius atkreipė dėmesį, kad istoriniai šaltiniai nurodo šv. Brunono mirties vietą – Rusijos ir Lietuvos paribius, tačiau nenurodo, kad pakrikštyti žmonės buvo lietuviai. Tai gera žinia mums, kad ne mūsų protėviai nužudė šv. Brunoną. Nuo VII a. valdovai suprato krikščionybės sklaidimą kaip savo politinės įtakos išplėtimą ir tuo naudojosi. Karingasis apaštalavimas XI a. jau buvo paplitęs – daugelis valdovų krikštijo nukariautas tautas, tačiau šv. Brunono atvejis tikrai yra taikaus apaštalavimo pavyzdys, nes „18 saviškių“ tikrai yra ne jį lydėję kariai, bet veikiausiai vienuoliai. Apibendrinant galima teigti, kad krikščionybė priartino prie Lietuvos XI a. pradžioje: iš Rytų graikiškoji, o iš Vakarų lotyniškoji. Konkurencija tarp Rytų ir Vakarų apsunkino šv. Brunono – Dievo žmogaus apaštališką misiją. Renginio pabaigoje doc. A. Grickevičius atsakė į klausimus ir padėjo už naujas mintis, kurias sukėlė ši paskaita. Dėkodama prelegentui už įdomų ir turiningą laiką KMU sielovados koordinatore įteikė jam atminimo dovanėlę su KMU simbolika. -sam-

Paskaita apie šv. Brunono motyvą Pažaislyje

Kovo 18 d. Kauno miesto ir arkivyskupijos muziejuje dailės ciklo paskaitą visuomenei „Šv. Brunonas Kverfurtietis ir Lietuvos vardo tūkstantmetis“ skaitė prof. dr. Laima Šinkūnaitė. Prelegentė, pasitelkusi vaizdines priemones – žemėlapi, meno kūrinių reprodukcijas, aptarė istorines aplinkybes, lėmusias tris krikščioniškąsias misijas į Prūsijos, Lietuvos teritorijas siekiant įvesti Romos katalikų tikėjimą, bei supažindino su Pažaislio Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo pas Elzbieta bažnyčios freskomis, kurių siužetai susiję su šiomis misijomis. Šiose freskose atsispindi ne tik šv. Brunono Bonifaco (974–1009) tragiškai pasibaigusi krikščioniškoji misija, bet ir vaizduojami iki šv. Brunono misijose dalyvavę kankiniai. L. Šinkūnaitė, komentuodama freską „Šv. Romualdas įvesdina Lenkijos kunigaikštį Kazimierą

buvo pakviesti į Valandų liturgiją – Rytmetinę ir Vakarinę, aukotos šv. Mišios. Dieną pabūti su Viešpačiu rinkosi parapijiečiai, tikybos mokytojai, Marijos legiono maldininkės, *Caritas* moterys, jaunimas ir vaikai.

Penktadienį 14 val. į parapijos salę rinkosi parapijos teritorijoje esančių „Purienu“, Kalniečių vidurinių mokyklų vyresniųjų klasių moksleiviai pasiklausyti „Rasos“ gimnazijos 11 h klasės moksleivės Rimantės Klimavičiūtės kartu su tikybos mokytoja Milda Mikulevičiūte parengtos konferencijos „Šv. Brunono istorija“. Moksleivius pasveikino parapijos vikaras kun. Domas Paulikas. Po pristatymo pakviesti į agapę moksleiviai ne tik vaišinosi, bet ir bendravo, diskutavo. Vėliau parapijos bendruomenė kartu su kunigais dalyvavo Kryžiaus kelio maldoje.

Šeštadienio vidudienį vaikai ir jaunimas kartu su parapijos katechetėmis Raminta Kruopyte ir ses. Evelina Lavrinovičiūte MVS išvyko į Pažaislio vienuolyną susipažinti su šv. Brunoną vaizduojančiomis freskomis. Nors buvo žvarekas oras, su kuprinėmis ant pečių keliavo 40 vaikų ir jaunuolių. Pasistiprinę kelionėje malda, apžiūrėję freskas, pavargę, bet patenkinti, vaikai ir jaunuoliai vėliau vaišindamiesi sumuštiniais ir arbata dalijosi įspūdžiais. Vakare koplyčioje vykusioms Sutaikinimo pamaldoms vadovavo kun. Domas Paulikas. Diena baigėsi vakaro šv. Mišiomis.

Sekmadienį Pal. J. Matulaičio parapijos klebonas kun. Virginijus Pabrinkis pakvietė parapijiečius į konferenciją „Šv. Brunono Bonifaco Kverfurtiečio misija ir Lietuvos krikščionybės tūkstantmetis“. Konferencijoje dalyvavo arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ, kurijos kancleris mons. Adolfas Grušas.

Pranešimą skaitė prelegentas iš Vilniaus, Kultūros ir meno instituto istorijos mokslų daktaras Mindaugas Paknys. Jis labai įdomiai pristatė šv. Brunono misiją remdamasis freskomis, įvardijo įvairius šaltinius, taip pat apžvelgė Lietuvos krikščionybės kelią. Po konferencijos prelegentui klebono ir parapijiečių vardu padėjo vikaras kun. Domas Paulikas ir pakvietė visus į iškilmingą Eucharistijos šventimą, kuriam vadovavo arkivyskupas S. Tamkevičius. Arkivyskupas pasidalijo mintimis apie svarbią krikščionybės reikšmę visiems žmonėms.

Kauno Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) rektorate

Dvi savaitgalio dienas – kovo 14 ir 15 d. Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) rektorate vyko Evangelizacinė šventė, skirta Evangelijos žinios tūkstantmečio jubiliejui. Rektorato bendruomenė buvo parengusi išsamią šventės programą ir iš anksto pakvietusi nuolatinius bažnyčios lankytojus bei visus miesto tikinčiuosius joje dalyvauti.

Šventės kviesliu tapo Sutaikinimo sakramento liturgija Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčioje šeštadienio popietę. Malda drauge su rektoriumi t. Ryčiu Girkšniu SJ pradėta kryžiaus ženklu prašant Viešpaties atverti širdis jo malonei. Dievo žodis buvo skaitomas iš sakyklos, kurią rektorato vaikai papuošė tinklu ir popieriniais laiveliais, plukdančiais Šventojo Rašto mintis. Trokštant Viešpačiui atiduoti savo naštas, visa, kas slegia širdis, drauge su *Gyvenimo ir tikėjimo* instituto bendradarbiais atlikta sąžinės peržvalga, apmąstyta asmeninis santykis su Dievu, kitais, asmeninis augimas Kristuje. Prasmingai nuskambėjo psalmės žodžiai: „Graudžios, nuolankios širdies neatstumsi, o Dieve.“

Į susitaikymą kreipė ir t. Ryčio homilijos mintys. Pasak jos žodžių, bokso ringe kovojama tol, kol varžovas krenta be sąmonės. Jei neatsikelia suskaičiavus iki dešimties, kovos neleidžiama tęsti. Dievo planai priešingi: kai suklystame, kitą įžeidžiame, nusižengiame Dievo įsakymams, jis skaičiuoja iki „dešimties“, tačiau nesako, jog daugiau neturime galimybės kovoti, būti laimingi. Viešpats leidžia pakilti po kiekvieno pralaimėjimo, atleisdamas ir kviesdamas nepasiduoti, eiti pirmyn.

Mąstymą apie gyvenimo dovaną, atleidimą lydėjo giesmės, muzika. Po Atgailos sakramento kiekvienas galėjo pasiimti po laivelį, perskaityti jame Šventojo Rašto ištrauką. Vakare su tėvais jėzuitais buvo švenčiama Eucharistija, o t. Vaidas Lukoševičius SJ priminė, kad Dešimt įsakymų – tai kelrodis Dievo link.

Per visą naktį Jėzuitų bažnyčia buvo atidaryta, joje vyko Švenčiausiojo Sakramento adoracija. Ją giesme pradėjo dvidešimt trys vienoje Žaliakalnio šeimynoje globojami vaikai, mąstymus skaitė jų vadovė Lina Ražukaitė. Tylią maldą keitė t. Kazimiero Ambraso SJ padėkos Viešpačiui mąstymai; liudijo, giedėjo, meldėsi *Gyvuųjų akmenų* bendruomenė ir misionierius iš Belgijos Josephas Bastinas, Eucharistinį Jėzų adoravo seserys pranciškonės ir eucharistietės, Marijos legiono narės. Fleita grojo Laima Botyrienė, vargonavo Raimundas Martinkėnas.

Sekmadienio programa bažnyčioje prasidėjo ateitininkų sendraugių giedamais gavėnios meto „Graudžiais verksmais“. 10 val. Evangelizacinės šventės Eucharistijos liturgijai vadovavo rektorato bendruomenę aplankęs Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Jis pakvietė melstis, kad Evangelijos žinia vaisingiau sklįstų Lietuvoje. Koncelebravo t. Rytis Girkšnys SJ, t. Gintaras Vitkus SJ, t. Leonas Zaremba SJ, t. Kazimieras Ambradas SJ.

„Šiandien dėkojame Jėzui už Gerąją Naujieną, pasiekusią mūsų kraštą, ir džiaugiamės šv. Brunonu, išdrįsusiu žengti labai reikalingą ir ne mažiau pavojingą žingsnį“, – sakė arkivyskupas per pamokslą, atkreipdamas dėmesį, kaip radikalčiai ir su meile šis šventasis paaukojo savo gyvenimą Viešpačiui, kad ir tolimiausių, priešiškausių kraštų žmonės jį pažintų. Ganytojas pakvietė pamąstyti, kokia sunkia auka dažniausiai laimimi geri dalykai. Šv. Brunono, kitų pasiaukojusių žmonių, Lietuvoje įsikūrusių vienuolių, tarp jų ir jėzuitų, pastangomis Lietuva neliko pagonybės naktyje.

Šv. Mišių pabaigoje gausūs jų dalyviai darniai sugiedojo Lietuvos himną. Tą dieną jėzuitų vienuolyne buvo atidaryta t. Ladislavo Baliūno SJ fotografijų paroda, o dr. Laima Šinkūnaitė perskaitė pranešimą apie šv. Brunoną. Prasmingai į Evangelizacinės šventės programą buvo įtraukti ir vaikai. Živilės ir Mindaugo Advilonių šeimos sumanymu, mažieji – kiekvienas vaikas tradiciškai buvo atskirai dvasininkų palaimintas – sekmadienį Jėzuitų gimnazijos salėje ant 10 metrų popieriaus lapo sukūrė išpūdingą piešinį – 1000 metų krikščionybės kelią Lietuvoje.

-kasp-

Renginiai Kaišiadoryse

Caritas seminaras savanoriams

Vasario 21 d. Kaišiadoryse Kaišiadorių vyskupijos *Caritas* surengė seminarą savanoriams „Šiandienis *Caritas* Lietuvoje“. Į seminarą susibūrė vyskupijos dekanatų *Caritas* koordinatorės ir parapijų *Caritas* skyrių vedėjos iš Birštono,

į Kliuni benediktinų vienuolyną“, sakė, jog siužetas ne visiškai atitinka istorinę tiesą – minėtasis kunigaikštis čia nebuvo įvesdintas, tačiau freska primena laiką – 996 m., kai Bažnyčia ryžosi su misijomis susijusioms reformoms, o jas vykdyti ėmėsi Kliuni vienuolynas. Tuomet į misiją Prūsijoje iškeliavo vienuolis benediktinas šv. Adalbertas Vaitiekus su dviem palydovais – Gaudentu ir Benediktu. Šį faktą primena Pažaislio bažnyčios freska „Šv. Adalberto Vaitiekaus malda“. Tai, pasak prelegentės, simbolinis kūrinys: žuvies gaudymo motyvas jame reiškia, jog atsiranda tikinčiųjų. Kitoje freskoje vaizduojamas balandžio 23 d. nukirsinto šv. Adalberto Vaitiekaus vainikavimas danguje.

Antrąją misiją 1001–1003 m. atliko penki į Lenkiją pasiųsti šv. Romualdo mokiniai, taip pat vienuoliai benediktinai. Viena freska perteikia jų įsikūrimą: kai vienuoliai kerta medžius, iš jų sprunka velniukai. Antroje šios misijos temos freskoje vaizduojama moteris, atnešusi vienuoliams žuvį, trečioji vadinasi „Karalius Boleslovas aplanko ir apdovanoja sidabru šv. Romualdo mokinius“. L. Šinkūnaitė priminė, kad iš tiesų Boleslovas neaplankė misionierių, tačiau jiems sidabrą dovanojo, o šie jį grąžino. Kūrinyje ir matyti, kad jie nenori to sidabro. Tai, kad grąžino sidabrą, jų neišgelbėjo: jo reikalavę plėšikai misionierius nužudė. Dar kitoje freskoje matyti, kaip žūsta penki misionieriai ir dega jų maldos namai. Daugiau išliko tapytų paveikslų, vaizduojančių šv. Brunono Bonifaco (tai Sutvirtinimo vardas) misiją. Šventasis gimė Vokietijoje, Kverfurte, mokėsi Magdeburgo katedros mokykloje, buvo gabus mokslams ir muzikai, garbėjo pamaldumu. Į vienuolius benediktinus įšventintas 996 m. Dalyvavo nesėkmingose 1003–1005 m. misijose į Vengriją, Kijevo Rusiją, kitas šalis. Pagal vieną šaltinį, į misiją Lietuvoje su 18 palydovų iškeliavo 1008 m. rudenį, pagal kitus – 1009 m. pradžioje.

Vienoje Pažaislio šventovės freskoje vaizduojama, kaip popiežius Silvestras II laimina misijai šv. Brunoną, kitoje – kaip misionierius atvyksta į Lietuvą,

o du medžiai kamienais susipynę taip, kad sudaro pirmąją Išganytojo vardo raidę „X“ (*Xristos*). Ir kitose šv. Brunono Bonifaco misiją atspindinčiose freskose kartojasi šis simbolis, kaip ir jas puošiantys lipdiniai, tarp jų – palmių lapai, simbolizuojantys kankinystę. Trečioji šios misijos temos freska – „Šv. Brunono Bonifaco pamokslas“, o svarbiausioji – „Šv. Brunonas krikštija kuni-gaikštį Netimerą“, pasak L. Šinkūnaitės, persmelkta tylos, Krikšto teisėtumo, tikrumo. Prelegentė, komentuodama kūrinių „Šv. Brunono Bonifaco nužudymas“, priminė, kad smurto aktas – mis-ionieriui nukirsta galva – atliktas įsakius Netimero broliui Zebedenui. Pastarasis kitoje freskoje vaizduojamas kaip atėjęs pagerbti tą, kurį buvo įsakęs nužudyti. Dabar jis atsivertęs – nuolankiai klūpo atgailaudamas; kitoje stato misionieriaus garbei bažnyčia. Tad, pasak L. Šinkūnaitės, šv. Brunono freskų ciklas baigiasi šviesia gaida. Šią gaidą „užtvirtina“ kiti trys kūriniai: „Šventieji ir angelai pasitinka šv. Brunoną Bonifacą“, „Angelai lydi šv. Brunoną Bonifacą“, „Šv. Brunono Bonifaco vainikavimas danguje“. –jkk-

Keliais žodžiais

Višakio Rūda. Kovo 6–13 d. Višakio Rūdos kultūros namuose veikė Tautų apaštalui šv. Pauliui skirta paroda. Kovo 10 d. pristatyta kun. Algirdo Petro Kanapkos knyga „Dievo įsakymai – šviesa širdies akims“.

Kazlų Rūda. Kovo 13 d. Šv. Apaštalo Pauliaus metams skirta paroda atkeliavo į Kazlų Rūdos Švč. Jėzaus Širdies bažnyčią. Parodą kovo 15 d. po votyvos šv. Mišių pristatė diakonas Gintas Grigelevičius, kvietęs parapijiečius susipažinti su Evangelijos šaukliu ir papasakojęs apie jo darbus ir keliones. Kovo 16 d. parapijos klebonas kun. Gintautas Kuliešius išsamiau susipažinti su šv. Pauliaus gyvenimu pakvietė Švč. Mergelės Marijos legiono narius, o kovo 17 d. – Pal. Jurgio Matulaičio draugijos žmones. Kovo 18 d. surengta moksleiviams ir jaunimui skirta konferencija „Jėzus – kelias, tiesa ir gyvenimas“. Konferencija pradėta Mišiomis, kurias aukojo Višakio Rūdos

Stakliškių, Jiezno, Molėtų, Bijutiškio, Skudutiškio, Labanoro, Stirnių, Semeliškių, Žiežmarių, Širvintų, Kalvių, Merkinės, Perlojos, Nedzingės, Senosios Varėnos, Daugų, Pivašiūnų, Darsūniškio, Palomenės ir Kaišiadorių parapijų.

Seminare kalbėta apie šiandienės savanoriškos organizacijos *Caritas* struktūrą, misiją, veiklą ir savanorius kaip žmogiškuosius išteklius. *Caritas* misija dabartinėje visuomenėje tapo dar aktualesnė, šios organizacijos indėlis svarbus ugdant pilietiškumo jausmą ir siekiant kiekvieno žmogaus socialinės gerovės. Savanorystė pirmoji iškelia socialines visuomenės problemas ir sprendžia klausimus, susijusius su bendruomenės poreikiais. Savanoriai yra tyrinėtojai ir eksperimentatoriai, pagalbos iniciatoriai bendruomenėje, o savanoriška veikla skatintina ne tik dėl ekonominių priežasčių: žmonės savanoriaudami įgyja žinių bei praktinių savigalbos ir pagalbos kitiems gebėjimų.

Savanoriai klausėsi dviejų pranešimų. Pirmajame svarstyta apie *Caritas* misiją, struktūrą ir veiklą. Pranešimą skaitė Lietuvos *Caritas* generalinio direktoriaus pavaduotoja socialinio darbo magistrė Janina Kukauskienė. Po pranešimo seminaro dalyviai pasiskirstė į darbo grupes ir taikydami SWOT analizės metodą aptarė Kaišiadorių vyskupijos *Caritas* organizacijos stiprybes ir silpnybes, pavojus ir galimybes.

Po pietų dalyviai klausėsi antrojo pranešimo „Savanoriai kaip žmogiškieji ištekliai įgyvendinant *Caritas* misiją“. Šį pranešimą skaitė Kaišiadorių vyskupijos *Caritas* reikalų vedėja socialinio darbo magistrė ses. Vincenta Slavėnaitė MVS. Po to vėl dirbta grupėse – seminaro dalyviai apžvelgė metodus, kuriuos taiko *Caritas* veikloje, taip pat galėjo išsakyti trūkumus ir tai, ko tiki- si iš Kaišiadorių vyskupijos *Caritas*.

Seminaras tikybos mokytojams

Vasario 6 ir 27 d. Kaišiadorių vyskupijos Sielovados centre Kaišiadorių vyskupijos tikybos mokytojams surengtas dviejų dalių tęstinis kvalifikacijos kėlimo seminaras „Šv. Pauliaus raštų ir teologijos svarba šiandien“. Seminarą, kuriame dalyvavo 25 tikybos mokytojai, vedė s. Benedikta Rollin RA.

Pirmoje seminaro dalyje dalyviai buvo supažindinti su šv. Pauliaus biografija, kelionėmis ir raštais, jo pašaukimu pagal *Apaštalų darbus*. Svarbią vietą užėmė asmeninė refleksija pagal pateiktus klausimus. Toliau buvo nagrinėjamas *Laiškas galatams* ir pagrindinės jo temos: laisvė ir Įstatymas, misija, Šventoji Dvasia ir Kryžiaus reikšmė. Apibendrinimo metu kiekvienas dalijosi, kas jį palietė asmeniškai, kokią šviesą išsiveža į namus.

Antroje seminaro dalyje tikybos mokytojai susipažino su antru itin reikšmingu laišku, kuriame atsispinti šv. Pauliaus asmenybė bei teologija, – *Laišku efeziečiams*. Darbas grupelėse vyko pagal laiško temas – Bažnyčia, visuotinumai ir bendruomeniniai santykiai, malda. Dar viena svarbi seminaro tema – šv. Pauliaus kristologija, kuria ir buvo baigtas seminaras. Ši teorinio ir praktinio pobūdžio programa suteikė tikybos mokytojams daug naujų žinių, padėjo įsisavinti šv. Pauliaus mokymą ir pritaikyti jį tikybos mokymui.

Parapijų aktyviųjų susibūrimo diena

Kovo 21 d. Kaišiadorių vyskupijos sielovados centre vyko gavėnios susitelkimo diena „Atleidimas – Dievo dovana“, skirta vyskupijos parapijų aktyviesiems.

Renginyje, kurį organizavo Vyskupijos katechetikos centras, dalyvavo daugiau nei 30 žmonių iš įvairių vyskupijos parapijų – katechetų, tikybos mokytojų, maldos grupelių narių. Susitelkimo diena vadovavo Tiberiados bendruomenės atsakingasis br. Pranciškus.

Pirmoji katechezė buvo skirta maldai su Šventuoju Raštu. Brolis Pranciškus dalijosi išvalgomis apie Šventojo Rašto skaitymą, pateikė keletą maldos su Raštu būdų, priminė Dievo žodžio svarbą kasdieniame gyvenime. Po to visi rekolekcijų dalyviai skaitė Šv. Raštą stengdamiesi suprasti kontekstą; vėliau, susiskirstę į mažas grupes, dalijosi, kuo tas Žodis palietė juos asmeniškai, ir klausėsi, kaip Dievas mums kalba per kitus žmones.

Po pietų antroje katechezėje, skirtoje atleidimo temai, brolis Pranciškus pristatė garsųjį Rembranto paveikslą apie sūnų palaidūną, atskleidė simbolinę jo prasmę. Kadangi po to laikas buvo skirtas asmeninei maldai ir Susitaikimo sakramentui, šią katechezę brolis baigė mintimis apie šio sakramento svarbą mūsų tikėjimo kelionėje. Praturtinti ir pamaitinti Dievo žodžio, rekolekcijų dalyviai šventė Eucharistiją. Šv. Mišias aukojo ir homiliją pasakė Katechetikos centro dvasios vadovas kun. G. Tamošiūnas.

Padaugėjo gaunančių ES labdarą žmonių

Kaišiadorių vyskupijos *Caritas* duomenimis, per šiuo metų vasario mėnesį vyskupijoje padaugėjo žmonių, gaunančių Europos Sąjungos labdarą. Vasario mėnesį labdara išdalyta 9 585, o kovą – 11 377 žmonėms.

Kaip skelbta, nuo 2006 m. Kaišiadorių vyskupijoje *Caritas* savanoriai parapijose padeda dalyti Europos Sąjungos labdarą maistu nepasiturintiems asmenims, kurių pajamos per mėnesį neviršija 525 litų. Dėl šios paramos reikia kreiptis į vietos seniūnijas. *Caritas* savanoriai labdarą išdalija tik seniūnijų administracijos nurodytiems asmenims. 2009 metais dalijami tokie produktai: miltai, miltų mišiniai, makaronai, manų kruopos, trijų grūdų košė, įvairūs dribsniai, sausi pusryčiai, konservai, saldintas sutirštintas pienas, ryžiai, cukrus. Maisto pakeetas vienam žmogui sveria apie 7 kilogramus. -kvkc, rp, KŠ-

parapijos klebonas kun. V. Striokas, Bagotosios parapijos klebonas kun. J. Fackėjevas ir Kazlų Rūdos parapijos vikaras kun. R. Burdevičius. Po šv. Mišių skaityti pranešimai: „Lietuvos tūkstantmetis ir krikščionybė“ (pranešėja K. Griniaus gimnazijos direktoriaus pavaduotoja V. Juškienė), „Apaštalo Pauliaus kelias ir krikščionybė“ (pranešėjas diak. G. Grigelevičius), „Lietuvių dvasios stiprybė tremtyje ir dabartyje“ (pranešėja R. Mocerienė), „Jėzus mūsų gyvenime“ (pranešėjas kun. V. Striokas). Menine programa konferencijos dalyvius pradiugino K. Griniaus gimnazijos, Plutiškių vidurinės mokyklos bei pagrindinių mokyklų moksleiviai. -vf-

Truskava. Kovo 12–15 d. čia vyko *Kairos* rekolekcijos studentams. Kauno akademinės sielovados grupei jas surengti padėjo Panevėžio vyskupijos jaunimo centro darbuotojai. Rekolekcijose dalyvavo 25 studentai, jiems talkino 6 kunigai ir 10 vadovų. Studentai, grįžtantys iš šių rekolekcijų, liudija, kad tai savaitgalis, kuris gali pakeisti gyvenimą. Didelį studentų susidomėjimą sukėlusios *Kairos* rekolekcijos Truskavoje bus surengtos dar kartą šiais mokslo metais.

Kaunas. Kovo 17 d. Kauno akademinei bendruomenei Šv. Gertrūdos bažnyčioje buvo surengtos Sutaikinimo pamaldos. Jose dalyvavo miesto universitetų ir aukštesniųjų mokyklų studentai, dėstytojai ir universitetų darbuotojai. Padėti atverti širdis Dievui, susitaikyti su juo ir prasmingai keliauti gavėnios dykuma sutiko Kauno Šv. Kryžiaus (karmelitų) parapijos klebonas kun. Renaldas Šumbras. Mąstyme jis ragino atėjusius priimti Sutaikinimo sakramentą, įsiklausyti į sąžinės balsą ir atpažinti savo žodžius bei darbus – pamatyti tiesą apie save. Nevalia leisti pasaulio rūpesčiams nustelbti norą daryti gera – kurti, siekti užsibrėžtų tikslų, tobulėti, būti pasaulio druska ir pasaulio šviesa. Pamaldose talkino KMU kapelionas kun. Ričardas Banys, VDU kapelionas kun. Simas Maksvytis, KTU kapelionas kun. Kastytis Šulčius. Giedojo Švč. Sakramento (studentų) koplyčios choras „Cantate-do“.

-sam-

Nauji leidiniai

Dominique Bar, Louis-Bernard Koch, Guy Lehideux. Drauge su Jonu Pauliumi II: Karolis Voityla – nuo Krokuvos iki Romos. Nenuilstantis piligrimas. – Tiberiados bendruomenė, 2008. – 64 p., iliustr.

Vyresniojo mokyklinio amžiaus vaikams skirtoje komiksų knygoje patraukliai pasakojama apie popiežiaus Jono Pauliaus II vaikystę ir gyvenimo kelią iki Šventojo Petro sosto. Vaizduojami ryškiausi šios iškilios asmenybės pontifikato įvykiai ir kelionės po pasaulį, atskleidžiamos šio gyvo, betarpiško ir charizmatiško žmogaus savybės bei nuostabą keliantys darbai tarnaujant artimui ir pasaulio taikai.

Dominique Bar, Louis-Bernard Koch, Guy Lehideux. Drauge su Jonu Pauliumi II ir Benediktu XVI. – Tiberiados bendruomenė, 2009. – 56 p., iliustr.

Šioje knygoje tęsiamas pasakojimas apie įspūdingą Jono Pauliaus II pontifikatą, keliones ir tarnystę viso pasaulio žmonėms. Jaunimo mylimam popiežiui grįžus į Tėvo namus, sunkią jo tarnystę perima kardinolas Josephas Ratzingeris. Ir Benedikto XVI pontifikatas trečiajame tūkstantmetyje bus pažymėtas vilties ženklu kaip praėjusiojo tęsinys.

TUŠČIAS KAPAS

Kristaus prisikėlimas – Velykos
Apd 10, 34a. 37–43; Kol 3, 1–4; Jn 20, 1–9

Mūsų viltis nulemia ateitį. Didelė viltis laiduoja didelę meilę. Kitais žodžiais tariant: kokia mūsų viltis, tokia ir meilė. Galbūt mums atrodo, jog gyvenime nevyksta ypatingų dalykų, tačiau kartkartėmis pajuntame, kad pristingame vilties. Vietoj džiaugsmo ir ramybės slegia liūdesys ir nerimas. Žmogiškosios kovos ir ambicijos palieka tik kartų nuoskaudų skonį. Įkyriai kartojame, kad esame viskuo nusivylę ir pavargę nuo gyvenimo. Šiandienos Evangelija parodo išbandymo viltimi reikalingumą. Išbandymo reikėjo ir Jėzaus mokiniams po jo prisikėlimo. Jei jie nebūtų išgyvenę Didžiojo penktadienio ir nematę tuščio kapo, jų viltis ir meilė liktų nesubrandinta. Išgyventas nusivylimas, vėliau susitikimai su prisikėlusiu Kristumi laužant duoną ir klausantis Dievo žodžio augino mokinių viltį. Išgyventi išbandymai praeinančias, paviršines viltis subrandina, jos atsiremia į giluminę, pastovią viltį. Nuolat susitikdami su Kristumi Eucharistijoje ir Dievo žodyje gimstame didelei meilei ir didelei vilčiai.

Tradiciniai katalikai, anketoje paklausti, kaip tikisi pasiekti dangų, dažniau linkę nurodyti savo pastangas gyventi dorai. Statistiškai mažesnė dalis pirmoje vietoje pamini Kristų. Tačiau geri darbai savaime neišgelbės mūsų. Tik nukryžiuotas ir prisikėlęs Kristus gali atverti mums dangų. Apaštalas Petras savo pamoksle apibendrina Jėzaus mokymą, stebuklus, mirtį ir prisikėlimą. Jis baigia žodžiais: „Apie jį visi pranašai liudija, kad kiekvienas, kas jį tiki, gauna jo vardu nuodėmių atleidimą“ (*Apd 10, 43*). Mūsų nuodėmingos praeities, klaidų, blogų pasirinkimų padariniai baisūs. Dėl jų Jėzus mirė ant kryžiaus. Tačiau dabar Jėzus gyvas ir dovanoja atleidimą.

Šiandien švenčiame Jėzaus triumfą ir pergalę prieš didžiuosius priešus: nuodėmę, mirtį ir šėtoną. Tai tikrai pakankama priežastis džiūgauti. Tačiau svarbu prisiminti, kad pirmasis Velykų rytas prasidėjo toli gražu ne trykštančiu džiaugsmu. Priešingai, mokiniai nuėję prie Jėzaus kapo buvo sumišę, jautė nerimastingą netikrumą. Kapas buvo tuščias, bet jie iki galo nesuprato, kas įvyko. Šiandien mums svarbu suvokti, kad esame penkiasdešimt dienų trukusiančio Velykų laikotarpio pradžioje. Turime septynias savaites laiko iki Sekminių. Nebūtinai šiandien iki galo ir visapusiškai suvoksime Jėzaus prisikėlimo žinią. Neturėtume savęs kaltinti, jei širdyje neįjuntame ypatingo entuziazmo, trykštančio džiaugsmo. Gal šiandien pakanka ateiti prie tuščio

kapo ir drauge su apaštalais klausiamu žvilgsniu, atvira širdimi pažvelgti į jį. Mūsų akys palengva prisitaiko prie kapo prieblandos. Pagaliau aiškiai matome, kad kapas yra tuščias. Galbūt jaučiame kažką panašaus kaip apaštalai: nežinia, gimstančią viltį, gal net išgaštį.

Kartais kelias pas Jėzų veda pro prieštaringsus išbandymus, klystkelius, nusivylimus. Žurnalistas ir rašytojas, knygos apie Motiną Teresę autorius Malcolmas Muggeridge'as nupasakojo savo nusivylimo patirtį. Jis buvo aukštai vertinamas savo profesijos srityje, gaudavo gana gerą atlyginimą, turėjo puikią šeimą. Tuo pat metu susiklosčius aplinkybėms jis išgyveno gilią depresiją. Nusprendęs, kad nebenori daugiau gyventi, sykį išplaukė toli į jūrą. Jis aprašo, kaip tąkart jį apėmus keistam mieguistumui jautėsi tiesiog grimztaš gilyn. Tuomet jam į galvą atėjo mintis paskutinį kartą mesti žvilgsnį į pakrantę. Malcolmas rašo: „Mačiau žiburius išilgai pakrantės ir staiga suvokiau, kad tai yra mano namai. Žemė yra mano namai, ir privalau likti žemėje iki savo gyvenimo pabaigos.“ Tai suvokęs jis kažkoku būdu sukaupe jėgų parplaukti į krantą. Tai kas nusivylusiam rašytojui buvo žvilgsnis į krantą, mums gali būti žvilgsnis į tuščią kapą. Rašytojas ėmė kelti sau reikšmingus klausimus: „Ar tai, kas Evangelijoje rašoma apie Jėzų, gali būti tiesa? Ar gali būti taip, kad įsikūnijęs Dievas yra žmonijos istorijos raktas?“ Ilgainiui jis įsitikino Jėzaus mokymo tikrumu, bet nepajėgė peržengti Bažnyčios slenksčio. 1971 m. nusprendė kurti dokumentinį filmą apie Motiną Teresę. Malcolmas Muggeridge'as jai pasakė, kad domisi katalikybe ir svarsto galimybę tapti kataliku, tačiau tuo pat metu išreiškė savo dvejonę dėl, pasak jo, „žmogiškųjų elementų Katalikų Bažnyčioje“. Motina Teresė jam atsakė: „Man tu esi panašus į Nikodemą. <...> Esu tikra, kad geriausiai viską suprastum, jei taptum mažu vaiku Dievo rankose.“ Praėjo dar dešimtmetis, kol galiausiai jis su žmona atėjo į Katalikų Bažnyčią. Jis aprašė ramybę, kurią pajuto: tarsi būtų grįžęs namo, tarsi būtų atsiliepęs į jau seniai skambėjusį varpelį, kvietusį prie stalo, kur jam jau seniai buvo parengta vieta.

Velykų rytmetį kiekvienas atsinešame savo gyvenimo patirtį. Gal kai kurie iš jūsų esate patyrę po ilgų ieškojimų rastą ramybę, kurią aprašė minėtas Motinos Teresės biografas. Galbūt kai kurie pasitinkate Velykas varginami visiškai „nešventinių“ jausmų: nerimo, sąmyšio ar net nusivylimo. Kad ir kokia būtų dabartinė mūsų jausena ir patirtis, galime prisijungti prie mokinių, žvelgiančių į tuščią kapą. Tegul per penkiasdešimtį velykinio laikotarpio dienų mumyse subręsta atsakymas.

ABEJONĖ IR GAILESTINGUMAS

II Velykų sekmadienis (B)

Apd 4, 32–35; 1 Jn 5, 1–6; Jn 20, 19–31

Atvelykio sekmadienis yra drauge Dievo Gailestingumo šventė. Apaštalas Jonas laiške rašo apie pergale nugalint pasaulį – mūsų tikėjimą. Pasirodęs Aukštutiniame kambaryje Jėzus susibūrusiems mokiniams dovanoja ramybę. Ši dovana turi galutinai įtikinti – jų kaltės atleistos. Veikiausiai mokiniai jaučia gyvą sąžinės priekaištą: juk tokios nesenos išdavystės, bailumo ir mažadvasiškumo patirtys. Jie nuvylė Mokytoją, palikdami jį vieną kryžiaus kančiai. Ramybės dovana tarsi užantspauduoja kaltės atleidimą. Susitaikinimo sakramento metu kunigas taip pat atleidimo žodžius palydi ramybės malda. Įtikėjęs Jėzų žmogus ne tik išvaduojamas iš nuodėmės, bet ir įžengia į kitą tikrovės lygmenį. Jeruzalėje apie apaštalus susibūrę tikintieji išgyveno neregėtą dvasinę vienybę. Prisikėlimo perspektyva pakeitė jų požiūrį į medžiagines vertybes. Skaitytoje ištraukoje žmogiškieji santykiai gali atrodyti beveik idiliški. Gresia pavojus pernelyg lengvai, tarsi saldainį praryti šią žinią, perkeltiant lūkesčius į dabartį. Mes taip pat puoselėjame idiliškas svajones: vieni apie kūrybišką, gerai apmokamą, nesekinantį darbą, kiti apie supratingą, malonų, atlaidų sutuoktinį – tobulą dorybių rinkinį, dar kiti – apie romantišką vilą, kur nereikia taisyti stogo ar remontuoti santechnikos... Atrodo, tiek nedaug trūksta, kad išnyktų sunkumai ir visi galėtume gyventi palaiminga pilnatve. Mūsų gyvenimo aplinkybės labai skiriasi nuo Apaštalų darbų skaitinio. Pasaulis dažnai atrodo panašus į negailestingus spąstus, kur kiekvienam reikia grumtis dėl išlikimo. Kartais net pasiduodame mintims, kad Dievas mus pamiršo. Įsivaizduojame esą padarę lemtingų klaidų, todėl ne mums sulaukti Dievo gailestingumo. Girdėdami Dievo gailestingumo žinią, žinoma, laukiame pastiprinimo. Dažnai nesąmoningai tikimės tokios idilijos, kur nebeliks skausmo ir netikrumo. Tačiau raktas į Dievo gailestingumo slėpinį nelauktai rakina kitas duris. Vos savaitei praslinkus po Velykų esame kviečiami vėl mintimis grįžti prie Jėzaus kryžiaus ir ietimi perverto šono. Dievo gailestingumo vainikėlis, užuot bylojęs apie džiaugsmą ir šlovę, ragina semtis jėgų Jėzaus kančioje. Gailestingasis Dievas pasirodo kančioje: nuo ko noriu lengvabūdiškai pabėgti, nusigręžti, pamiršti. Dievas kenčia drauge su manimi. Dabar, po Prisikėlimo, dar tvirčiau suvokiame, kad ne idiliškos svajonės veda į tikrąjį gyvenimą.

Antrąjį Velykų sekmadienį pagerbiame didįjį abejotoją, šventąjį apaštalą Tomą. Jis nepabūgo klausti nepaisydamas, ką pagalvos kiti. Jis siekė tiesos tikėdamas, kad ji yra. Tomas neužsisklendė savo nuomonės tvir-

tovejė. Jis iš tikrųjų norėjo pažinti Tiesą, paliesti ir apkabinti ją. Žmogui visai normalu abejoti, – abejonė yra žmogiškojo būvio dalis. Nepaisant to, vis dėlto tikime Dievo žodžiu ir Bažnyčios mokymu. Daugelio dalykų mūsų protas tiesiog neįstengia apimti. Negalime iki galo suvokti Švenčiausiosios Trejybės, Jėzaus įsikūnijimo ar prisikėlimo slėpinių. Mums sunku suprasti, kaip Viešpats yra eucharistinėje Komunijoje, kurią primame. Tačiau lemia ne abejonės, bet mūsų nuostata išgyvenant jas. Kai kas skundžiasi, kad dėl tikėjimo stygiaus sunku eiti į Mišias. Mišiose dalyvaujame ne todėl, kad turime didelį tikėjimą, bet todėl, kad mums būtinai reikia tikėjimo! Jėzaus žodžiai abejojančiam Tomui: „Palaiminti, kurie tiki nematę“ yra skirti mums. Abejonės patirtis gali vesti tolyn tikėjimo keliu.

Daugelis mūsų esame supažindinti su tikėjimo tiesomis nuo vaikystės. Atsimename, kaip tėvų ar tikybės mokytojo nesidrovėdami klausėme: o kaip žinoti, kad Dievas iš tikrųjų yra? Kartais vaikų užduodami klausimai netaktiški, tačiau jie užduodami atvira širdimi. Žmogui bręstant, plečiantis pažinimui ir turtėjant patirčiai, keičiasi ir jo supratimas apie Dievą. Deja, tikėjimo srityje daugelis lieka vaikystėje net iki senyvo amžiaus. Jei santykio su Dievu nepuoselėsime malda, Šventojo Rašto skaitymu, sakramentais, – liksime nebrandūs, abejonių nešiojami žmonės. Abejonė abejonei nelygu. Visuomet svarbu, ar dalykas susijęs su tikėjimo pagrindais, ar tai tik šalutinis, organizacinis parapijos gyvenimo dalykas. Bažnyčioje visuomet buvo ir bus skirtingų pažiūrų, išsilavinimo bei kultūros žmonių, kurių nuomonės dėl daugelio dalykų radikaliai skirsis. Tačiau yra pamatinių klausimų, į kuriuos atsakyti gyvybiškai būtina. Toks buvo apaštalo Tomo tiesos troškimas. Abejodamas Tomas neatsiskyrė nuo kitų. Į jo abejones Viešpats atsako ne vienuoje, bet mokinių būryje – Bažnyčioje. Dar skaudesnių abejonių iškyla, jei gyvenime patiriame ypač didelių sunkumų: jei suserga ar miršta artimieji, jei mūsų gyvenimo planus suardo piktavaliai žmonės ar (dar skaudžiau) buvęs sutuoktinis. Mus tiesiog pasiglemžęs skausmas užsklendžia akiratį ir neleidžia matyti dvasinio pragiedrulio. Apaštalui Tomui buvo lengva tikėti Jėzumi vaikstant mokinių būryje, didžiuojantis Mokytoju ir matant jo daromus stebuklus. Ir priešingai, buvo labai sunku tikėti, kai Didįjį penktadienį visas jo pasaulis sugriuvo. Tomas abejojo prisikėlimu, nes jis neįstengė peržengti Kryžiaus. Panašiai atsitinka ir mums. Dažnai neįstengiame pažvelgti anapus išbandymo ar krizės į naują Kristaus dovanojamą gyvenimą. Vis dėlto tai yra pagrindinė Velykų žinia. Velykos atveria duris į dvasinį pasaulį. Gyvybė nugalė mirtį, meilė nugalė neapykantą. Kai regėsime Dievą veidas į veidą, nebebus abejonės.

Benediktas XVI Afrikoje

(KAP, KAI) Kovo 17–23 d. Benediktas XVI pirmą kartą per savo pontifikatą lankėsi Afrikoje. Septynias dienas trukusios kelionės metu popiežius aplankė Kamerūno sostinę Jaundę (kovo 17–20 d.) ir Angolos sostinę Luandą (kovo 20–23 d.). Būdamas dviejuose Afrikos šalyse jis sakė norėjęs „simboliškai apimti širdimi visą žemyną“. Kelionės metu popiežius kalbėjo apie opiausias Afrikos žaizdas: badą, AIDS epidemiją, korupciją, piktnaudžiavimą valdžia, regioninius konfliktus, benamius našlaičius ir našlius, prekybą žmonėmis ir daugelį kitų problemų. Benedikto XVI kelionę lydėjo būsimosios II ypatingosios Vyskupų sinodo asamblėjos Afrikai tema „Susitaikinimas, teisingumas, taika“. Kamerūne popiežius įteikė vyskupams parengiamąjį darbinį būsimosios Sinodo asamblėjos dokumentą *Instrumentum laboris*.

Dar prieš Benediktui XVI atvykstant į Kamerūną, pasaulio žiniasklaidoje buvo neproporcingai eskaluojami jo komentarai dėl AIDS problemos Afrikoje ir prezervatyvų. Lėktuve pakeičiantis į Afriką atsakydamas į žurnalistų klausimus popiežius pareiškė įsitikinęs, kad AIDS epidemijos atžvilgiu „prezervatyvų dalijimas neišspręs, o tik padaugins problemų“. Daugeliui pasaulio žiniasklaidininkų šis popiežiaus pareiškimas tapo pagrindine jo kelionės tema. Įdomu, kad Afrikos žiniasklaida perdėtai nesureikšmino šio Benedikto XVI pareiškimo, o išsamiau perteikė Šventojo Tėvo žinios visumą. Apaštalu Sosto atstovas žiniasklaidai kun. Federico Lombardi SJ apgailestavo dėl „atotrūkio tarp to, kas vyksta Afrikoje, ir to, kas apie tai kalbama užsienyje“. Pasak dienraščio *L'Osservatore Romano* vyriausiojo redaktoriaus G. M. Viano, Europos žiniasklaidoje, vaizduojant popiežiaus kelionę, „brutaliu propagandiniu stiliumi“ buvo susitelkta į kovos su AIDS metodus.

Kamerūne

Kovo 17 d. tarptautiniame Jaundės oro uoste Benediktą XVI pasitiko prezidentas Paulis Biya ir Bažnyčios hierarchai, tarp jų kardinolas Christianas Wiyghanas Tumi ir Kamerūno vyskupų konferencijos pirmininkas arkivyskupas Simonas-Victoras Tonnyé Bakotas. Kamerūno prezidentas Paulis Biya dėkojo popiežiui dėl ypatingos „sinodų šalies“ privilegijos: 1995 m. Jonas Paulius II čia paskelbė apaštališkąjį paraginimą *Ecclesia in Africa*, o Benediktas XVI pasirinko Kamerūną įteikti Afrikos vyskupams būsimosios Vyskupų sinodo asamblėjos darbo dokumentą. Prezidentas kalbėjo apie Afrikos žemyną skaldančias priešybes ir šiame kontekste iškelė Bažnyčios mokymo svarbą.

Šventasis Tėvas sveikinimo kalboje kreipėsi prancūziškai ir angliškai. Jis pasveikino Kamerūno gyventojus artėjančio šalies nepriklausomybės 50-mečio proga. Benediktas XVI priminė, kad apaštalo Petro pamokslo Sekminių dieną klausėsi taip pat iš Afrikos atvykę piligrimai. Pabrėždamas Afrikos svarbą krikščionybės istorijoje jis minėjo pirmųjų amžių šventuosius iš šio žemyno: Kiprijoną, Moniką, Augustiną, Atanazą ir kitus. Popiežius priminė taip pat daugybę misinierių ir kankinių, kurių dėka šiuo metu Bažnyčiai Afrikoje priklauso daugiau kaip 150 mln. tikinčiųjų. Benediktas XVI kalbėjo apie 1995 m. Jono Pauliaus II Kamerūne paskelbtą apaštališkąjį paraginimą *Ecclesia in Africa*, taip pat apie spalio mėnesį vyksiančią Vyskupų sinodo Afrikai skirtą asamblėją. Popiežius sakė, kad net didžiausioje kančioje „krikščioniškoji žinia visuomet neša viltį“. Jis pateikė šv. Džiozefinos Bakhitos pavyzdį, kaip vargo ir neteisingumo aplinkoje įvyksta susitikimas su gyvuju Dievu. Pasak popiežiaus, krikščioniui nedera tylėti kančios, smurto, bado, korupcijos ar piktnaudžiavimo valdžia akivaizdoje. Benediktas XVI gyrė Kamerūno val-

džią dėl prieglobsčio kitų Afrikos šalių pabėgėliams. Šventasis Tėvas pavadino Kamerūną taikos šalimi ir „Afrikos miniatiūra“, nes šalyje taikiai gyvena apie 200 etninių grupių.

Kovo 18 d. nuo ankstyvo ryto prie apaštališkosios nunciatūros susibūrė Afrikos šalyse veikiančių bažnytinių organizacijų atstovai. Benediktas XVI išėjo su jais susitikti. Jis kalbėjosi su kovos su AIDS programos DREEM atstovais. Šioje programoje dalyvauja apie milijonas žmonių, o apie 100 tūkstančių gauna konkrečią pagalbą antiretrovirusiniais vaistais. Šių medikamentų dėka ŽIV infekuotos moterys gali pagimdyti sveikus kūdikius. Tą patį rytą Benediktas XVI su oficialiu vizitu aplankė Kamerūno prezidentą Paulį Biya (einantį pareigas 27 metus). Be kitų dovanų, vardinių išvakarėse popiežiui buvo įteikta šv. Juozapo statulėlė. Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Tarcisio Bertone tuo metu su Kamerūno premjeru Ephraimu Inoni kalbėjosi apie konkordatą ir Bažnyčios angažavimąsi švietimo bei sveikatos apsaugos srityje.

Po to Kristaus Karaliaus bažnyčioje vyko popiežiaus susitikimas su Kamerūno vyskupais. Į susitikimą atvyko 41 hierarchas iš Kamerūno ir kitų Afrikos šalių. Benediktas XVI kalbėjo apie pareigą skelbti Evangeliją ir ragino vyskopus palaikyti glaudžius santykius su kunigais. Popiežius pabrėžė, kad vyskupo liudijimo autentiškumas reikalauja, kad nebūtų atotrūkio tarp jo mokymo ir kasdienio gyvenimo. Šventasis Tėvas išreiškė pasitenkinimą dideliu kunigystės kandidatų skaičiumi: šiuo metu Kamerūne kunigystei rengiasi apie 1400 klierikų. Benediktas XVI taip pat pabrėžė pasauliečių katechetų vaidmenį ir ragino suteikti jiems tinkamą žmogiškąjį, dvasinį ir doktrininį ugdymą, ragino geriau ugdyti vaikus ir jaunimą plintančių sektų, ezoterinių judėjimų, religinių prietarų bei reliatyvizmo akivaizdo-

je. Popiežius sakė, kad globalizacijos kontekste Bažnyčia ypatingą dėmesį kreipia beginklių ir vargšų teisių apsaugai. Jis priminė socialinio Bažnyčios mokymo aktualumą, kuriuo siekiama pažadinti viltį marginalizuotų žmonių širdyse. Po susitikimo vyskupai drauge su popiežiumi pietavo apaštališkojoje nunciatūroje.

Kovo 18 d. vakare Marijos Apaštalu Karalienės bazilikoje Benediktas XVI šventė Mišparus drauge su dvasininkais, bažnytinių judėjimų ir krikščioniškųjų konfesijų atstovais. Ši bazilika ant Mvolyé kalvos yra tarsi Kamerūno Bažnyčios lopšys, nuo čia 1901 m. prasidėjo šalies evangelizacija. Į susitikimą su popiežiumi atvyko 720 dvasininkų, atstovavusių 24 Kamerūno vyskupijoms. Pamaldose dalyvavo taip pat šalies prezidentas su šeima. Šventasis Tėvas homiliją skyrė šv. Juozapui Sužadėtiniui. Popiežius priminė, kad, nors Juozapas nebuvo biologinis Jėzaus tėvas, tačiau jo tėvystė pilnutinė. „Būti tėvu reiškia pirmiausia tarnauti gyvybei ir ugdymui“, – sakė Benediktas XVI. Pabrėždamas tėvystės reikšmę jis sakė, kad kunigai yra kviečiami išgyventi tėvystę per kasdienes užduotis. Popiežius priminė, jog Eucharistijos šventimas yra kunigo gyvenimo centras, ir šiame šventime kunigo asmuo neturi užimti centrinės vietos. Kreipdamasis į pašvęstojo gyvenimo asmenis popiežius iškėlė jų indėlį į Bažnyčios gyvenimą. Įsitraukusiuosius į bažnytinius judėjimus popiežius kvietė rodyti gailestingojo Dievo veidą vargšams, ugdyti krikščioniškąjį jaunimą, dalyvauti programose, kuriomis skatinamas moters dalyvavimas visuomeniniame gyvenime. Beveik 4,7 mln. tikinčiųjų turinčioje Kamerūno Bažnyčioje dirba apie 1,8 tūkst. kunigų ir 18 tūkst. katechetų.

Kovo 19 d. apaštališkojoje nunciatūroje popiežius susitiko su musulmonų atstovais. Trumpoje kalboje jis pabrėžė religijos reikšmę kultūrai ir pasaulėvokai, kalbėjo apie taikus

sambūvio ugdymą. Popiežius gyrė Kamerūno tarpreliginio dialogo draugiją, padedančią ugdyti pastovią ir teisingą politinę santvarką.

Įteiktas Vyskupų sinodo darbo dokumentas

Kovo 19 d. Mišios buvo švenčiamos stadione, pavadintame pirmojo Kamerūno prezidento Amadou Ahidjo vardu. Eucharistijoje dalyvavo apie 60 tūkst. tikinčiųjų, valstybės pareigūnų, apie 120 kardinolų ir vyskupų. Liturgijoje giedojo 600 žmonių. Mišios aukotos prie valtės pavidalo altoriaus, simbolizuojančio jubiliejinis Šv. Pauliaus metus. Į stadioną netilpę tikintieji dalyvavo Mišiose stebėdami jas ekranuose. Kamerūno vyskupų konferencijos pirmininkas arkivyskupas Simonas Victoras Tonyé Bakotas sveikindamas Šventąjį Tėvą kalbėjo apie Afrikos indėlį į išganymo istoriją: čia nuo Erodo teroro slėpėsi Jėzus. Jaundės metropolitas priminė evangelizacinį misionierių uolumą, tarp jų vokiečių parolinų, atnešusių į Kamerūną Dievo žodį. Liturgijoje skambėjo afrikietiška muzika, būta kitų vietinės kultūros elementų. Evangelija atnešta šokio procesija.

Benediktas XVI homiliją skyrė Afrikos šeimai, iškeldamas šv. Juozapo pavyzdį. Jis ragino tėvus ir motinas perteikti savo vaikams žmogiškąsias ir dvasines vertybes, įspėjo saugotis materializmo tironijos. Pasak Benedikto XVI, visoje Afrikoje, ir kituose žemynuose, šeima išgyvena krizę, kurią įveikti leis ištikimybė Dievui. Popiežius taip pat pabrėžė būtinybę saugoti žmogiškąją gyvybę, pagrįsdamas tai Šventuoju Raštu ir išmintingiausiomis Afrikos žemyno tradicijomis. Visuotinė malda skambėjo anglų, prancūzų, ispanų, suahili, lingala ir evondo kalbomis. Mišių pabaigoje Benediktas XVI įteikė Afrikos kontinento vyskupams II ypatingosios Vyskupų sinodo Afrikai skirtos asamblėjos darbinį dokumentą *Instrumentum laboris*.

Kovo 19 d. popietę Benediktas XVI atvyko į Nacionalinį kardinolo Paulio Emile'io Léger neįgalųjų reabilitacijos centrą. Popiežiumi buvo pristatyta įstaigos istorija: Kanados kardinolas Paulis Emile'is Léger (1904–1991), Monrealio arkivyskupas emeritas, 1968 m. kaip misionierius ėmėsi darbo su raupsuotaisiais ir neįgaliais vaikais Kamerūne. Popiežius savo kalboje pabrėžė, kad kiekvienas kenčiantis afrikietis padeda Kristui nešti jo kryžių, ir ragino kančioje kreipti žvilgsnį į Nukryžiuotąjį. Jis priminė, kad Jėzui kryžių padėjęs nešti Simonas Kirėnietis taip pat buvo afrikiečių kilmės. Popiežius kreipėsi į mokslininkus ir gydytojus, ragindamas ne tik lengvinti kenčiančiųjų kančias, bet ir ginti žmogaus gyvybę nuo prasiidėjimo iki natūralios mirties.

Kovo 19 d. vakare apaštališkojoje nunciatūroje popiežius susitiko su Vyskupų sinodo Tarybos nariais – įvairių Afrikos šalių vyskupais. Kalbėdamas būsimosios asamblėjos tema, Šventasis Tėvas ragino Afrikos Bažnyčią atsiversti ir įgyvendinti susitaikinimo, teisingumo ir taikos tarnystę. Etniniai, kultūriniai, rasiniai, lyties ar religijos skirtumai negali tapti konfliktų motyvu. Benediktas XVI dar kartą priminė turtingą krikščionybės istoriją Afrikoje ir vadino Afriką vilties kontinentu.

Kovo 20 d., prieš išvykdamas iš Kamerūno, popiežius dar susitiko su pigmėjų atstovais. Apaštališkosios nunciatūros sode jie sveikino popiežių dainomis ir šokiais, įteikė jam vėžlį, simbolizuojantį išmintį. Vatikano spaudos atstovas kun. Federico Lombardi pažadėjo, kad Benediktas XVI pasiims dovanotąjį gyvūną į Vatikaną. Atsisveikinimo kalboje oro uoste Benediktas XVI dėkojo už nuoširdų priėmimą ir svetingumą, „karštą kaip Afrikos saulė“. Popiežius pripažino, kad ypatingą išpūdį jam padarė apsilankymas Kardinolo Léger neįgalųjų reabilitacijos centre.

Angoloje

Luandos oro uoste popiežių pasitiko Angolos prezidentas José Eduardo dos Santos ir Vyskupų konferencijos pirmininkas Damião António Franklinas. Popiežius sveikinimo kalboje sakė, kad atvyko į Angolą siekdamas sutvirtinti tikėjimą šioje vienoje seniausių Afrikos katalikų bendruomenių ir melsti taikos, teisingumo ir brolystės. Popiežius priminė, jog savo kelionės metu širdimi apima visą Afrikos žemyną, pats patyrė nacių ideologijos beprotybę, todėl dabar siekia puoselėti dialogą, leidžiantį įveikti konfliktus bei įtampas. Popiežius nurodė būtinybę ugdyti piliečių visuomenę, kuri yra bendrojo gėrio būtina sąlyga.

Kovo 20 d. popietę Benediktas XVI susitiko su Angolos prezidentu, valdžios atstovais ir diplomatinio korpusu. Popiežius sakė, kad po šalį nusiaubusių 27 pilietinio karo metų čia ėmė šaknytis taika ir nešti stabilumo bei laisvės vaisius. Jis ragino perkeisti Afrikos žemyną išvaduojant žmones iš gobšumo, smurto, netvarkos ir vadovaujantis piliečių demokratijai būdingais principais. Benedikto XVI nuomone, ekonominis bei visuomeninis vystymasis Afrikoje reikalauja, kad atskirų šalių vyriausybių veiksmai būtų koordinuojami su regioninėmis iniciatyvomis ir tarptautiniais sprendimais. Popiežius ragino tarptautinę bendruomenę imtis užkirsti kelią klimato pokyčiams, įgyvendinant išipareigojimus plėtrai, ir priminė daug kartų išsakytą turtingųjų šalių pažadą 0,7 proc. savo šalių bendrojo vidaus produkto skirti plėtrai. Popiežius taip pat kalbėjo apie blogą Afrikos šeimų padėtį dėl skurdo, bedarbystės, ligų ir imigracijos. Pasak jo, šokiruojantis yra diskriminacijos jungas, kurį dažnai tenka nešti moterims ir jaunoms merginoms, o ypač smerktina smurto ir seksualinio išnaudojimo praktika. Benediktas XVI kritikavo pastangas propaguoti abortą kaip „motinos sveikatos apsaugos“ formą.

Kovo 20 d. vakare Benediktas XVI susitiko su Angolos ir San Tomė ir Prinsipė salų vyskupais (šios teritorijos sudaro vieną Vyskupų konferenciją). Pasak popiežiaus, būtina vengti reliatyvizmo. Galvojant apie krašto tikėjimo ateitį ir bendrą kryptį lemiamą reikšmę tenka kultūrai. Todėl Bažnyčios vadovaujamos prestižiškos akademinės institucijos turi siekti, kad katalikų balsas taptų vis labiau girdimas kultūrinėje šalies raiškoje. Popiežius pabrėžė visuomenės komunikavimo priemonių vaidmenį ir ragino Bažnyčią ugdyti komunikavimo galimybes, kad Bažnyčia galėtų visiems pateikti krikščionišką įvykių bei problemų aiškinimą. Taip pat kalbėjo apie būtinybę evangelizuoti ir konkrečiai remti santuoka grindžiamas šeimas.

Kovo 21 d. Angolos sostinėje tvyrojo tvankus tropinis oras. Gatvėse išnunciatūros į šventovę važiuojantį popiežių sveikino tūkstančiai žmonių. Šv. Pauliaus bažnyčioje buvo aukojamos Mišios dalyvaujant Angolos ir San Tomė ir Prinsipė salų dvasininkijai. Benediktas XVI homilijoje ragino ryžtingai evangelizuoti. Jis priminė, jog Angolos istorijoje per 500 metų dvi tautos – bantu ir portugalai – krikščionių religijoje galėjo puoselėti tarpusavio supratimą. Pasak popiežiaus, dvasininkijos ir tikinčiųjų pasauliečių užduotis yra taip liudyti prisikėlusį Kristų, kad jų tautiečiai gyventų nebijodami netyrųjų dvasių. Vis dar praktikuojamas tikėjimas tomis netyromis galiomis priveda prie to, kad suklandinti žmoneš gatvės likimui pasmerkia vaikus ar senelius. Benediktas XVI ragino vyskupus rūpintis kunigų ugdymu. Mišiose dalyvavo Mozambiko, Namibijos, Pietų Afrikos Respublikos, Zimbabvės ir Kongo dvasininkai.

Kovo 21 d. Luandos stadione, kur 1992 m. vyko susitikimas su Jonu Pauliumi II, apie 30 tūkst. jaunuolių entuziastingai sveikino Benediktą XVI. Tarp jų buvo pilietinio karo

našlaičių ir sprogusių minų suluošintų jaunuolių. Angolos jaunimas Šventajam Tėvui šoko ir grojo. Liudijimų metu jaunas kunigas kalbėjo apie sudėtingą pašaukimo kelią, paženklinatą pilietinio karo, ekonominių sunkumų. Kitas jaunuolis akcentavo visuomenines problemas: nusikalstamumą ir narkomaniją, kurių aukomis pats tapo. Trečias pabrėžė pašaukimą kurti šeimą ir santuokinę meilę.

Popiežiaus teigimu, jaunimas dažnai susiduria su sunkumais, tačiau taip pat turi daug vilties, entuziazmo ir noro pradėti iš naujo. Jis ragino jaunuolius dėmesingai skaityti Bažnyčios istoriją. Bažnyčia bėgant metams ne sensta, bet jaunėja, kasdien vis labiau artėdama prie tikrojo šaltinio, iš kurio trykšta jaunystė, atgimimas ir gyvenimo galia. Popiežius akino jaunuolius neatsisakyti daryti galutinius sprendimus ir nebijoti paaukoti savo laisvės. Tokios abejonės kyla dėl dabartinės individualistinės, hedonistinės kultūros. Jei jaunuolis nesiima sprendimų, jam gresia amžinai likti vaiku. Šventasis Tėvas kalbėjo apie vidinį atsinaujinimą, pažadinamą Šventosios Dvasios. Susitikimo pabaigoje Benediktui XVI buvo įteikta jaunimo dovana – meniškas Angolos žemėlapis, krėslas ir tautinis muzikos instrumentas.

Kovo 22 d. apie milijonas tikinčiųjų dalyvavo Mišiose su popiežiumi. Tai buvo gausiausias tikinčiųjų sambūris Benedikto XVI kelionės metu. Į Mišias atvyko piligrimai iš Botsvanos, Lesoto, Mozambiko, Namibijos, Pietų Afrikos Respublikos ir Zimbabvės. Pradžioje popiežius pareiškė užuojautą dėl dviejų jaunuolių žūties spūstyje bandant patekti į šeštadienio susitikimą stadione. Pamoksle Benediktas XVI ragino Angolos gyventojus imtis susitaikinimo ir krašto atstatymo po pilietinio karo ištikimai laikantis Dievo įsakymų, neatsižvelgiant į rasę, etninę priklausomybę ar kalbą. Šventasis Tėvas sakė, jog karas gali sunaikinti visa tai, kas ver-

tinga: šeimas, bendruomenės, žmonių pastangas ir viltis, palaikančias žmogaus darbą. Kalbėdamas apie tuo metu Angoloje vykdytą maldos akciją nacionalinio susitaikinimo iniciatyva popiežius sakė, kad tikrasis susitaikinimas gali būti tik atsivertimo, širdies perkeitimo ir naujos mąstysenos vaisius. „Atvykau į Afriką skelbti atleidimo, vilties ir naujo gyvenimo Kristuje žinią“, – sakė jis. Benediktas XVI dar kartą nurodė Afrikos žemyno skaudulius: karus, etninius konfliktus, godumą, skurdą, kai ateities kartoms atimami išteklių, reikalingi kuriant teisingesnę ir solidaresnę visuomenę. Popiežius įspėjo vengti egoizmo, vedančio į hedonizmą, ragino nebėgti nuo tikrovės vartojant narkotikus, kritiko neatsakingą seksualinį elgesį, santuokos ryšių susilpninimą, šeimų ir negimusios gyvybės naikinimą. Pabaigoje kvietė drąsiai keliauti viltims žvelgiant į ateitį. Eucharistijos liturgija atspindėjo daugiatautę Angolos gyventojų sudėtį. Per visuotinę maldą išsakyti maldavimai šešiomis vietinėmis kalbomis. Atnašos buvo atneštos procesijoje šokio ritmu.

Kovo 22 d. popietinis susitikimas su katalikiškųjų sąjungų atstovais buvo paskutinis popiežiaus programoje. Į susitikimą susirinko keli šimtai žmonių iš katalikiškųjų judėjimų, siekiančių sustiprinti moters vaidmenį visuomenėje. Judėjimų atstovai pabrėžė, kad moterys jų šalyje dažnai patiria smurtą, neteisėtumą ir nesupratimą. Kalbėdamas Afrikos moterims, popiežius ragino patvirtinti ir ginti lygų vyrų ir moterų orumą. Jis taip pat akino Angolos moteris ginti gyvybę. Jis atkreipė dėmesį, kad dažnai dramatišką moterų padėtį lemia vyrų atsakomybės ir dėmesingumo stoka. Šventasis Tėvas nurodė du sektingus moterų pavyzdžius: 2004 m. mirusią angolietę Teresę Gomes, 1975–1976 m. marksistinio sukilimo akivaizdoje gynu-

sią Bažnyčios teises, ir italę gydytoją Mariją Bonino, mirusią per epidemiją gelbėjant Angolos vaikus.

Pirmadienio rytą po atsisveikinimo ceremonijos Luandos oro uoste popiežius grįžo į Romą.

Pristatytas Benedikto XVI laiškas vyskupams

(KAP, KAI) Kovo 12 d. buvo pristatytas Benedikto XVI laiškas pasaulio vyskupams. Jame popiežius aiškina motyvus, kuriais vadovavosi sausio mėnesį atšaukdamas ekskomunikaciją keturiems Šv. Pijaus X brolijos vyskupams. Pristatydamas laišką Vatikano atstovas žiniasklaidai kun. Federico Lombardi sakė, kad popiežius su įprastiniu aiškumu ir nuolankumu paaiškino šio proceso ribas ir padarytas klaidas. Pagrindinis laiško akcentas yra susitaikinimo pastangų pagrindimas. Popiežius siekia broliams vyskupams paaiškinti, kokie yra jo tarnystės prioritetai ir dvasia. Pasak kun. F. Lombardi, Benediktas XVI didžiavasiškai neprimeta kitiems atsakomybės, bet puoselėja solidarumą su savo bendradarbiais.

Vatikano spaudos salės direktorius sakė, kad laiške minimas Popiežiškios komisijos *Ecclesia Dei* susiejimas su Tikėjimo mokymo kongregacija turi laiduoti didesnę vyskupų kolegialumą. Pasak kun. F. Lombardi, būsimoji *Ecclesia Dei* komisijos struktūra ir atsakomybė dar turi būti popiežiaus nustatyta. Pats paskelbimas apie jos susiejimą su Tikėjimo mokymo kongregacija nėra juridinio pobūdžio.

Kun. F. Lombardi taip pat pareiškė, jog paskelbus šį popiežiaus laišką vysk. R. Williamsono temos svarstymą galima laikyti baigtu. Beje, popiežiaus laiškas vyskupams dėl nediskretškumo tapo žinomas dar prieš jo oficialų pristatymą.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

mons. Gintaras Grušas
kun. Lionginas Virbalas SJ

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Rimantas Kaunietis
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / mons. Arūnas Poniškaitis
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
Faksas (37) 323 853
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Savanorių pr. 192
44151 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2009, „Bažnyčios žinios“